

ЗАКОН

О ТРЖИШТУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се:

- 1) услови и поступак издавања хартија од вредности;
- 2) трговина хартијама од вредности на организованом тржишту хартија од вредности (у даљем тексту: организовано тржиште);
- 3) организација, структура и начин функционисања организованог тржишта у Републици Србији (у даљем тексту: Република);
- 4) појам и делатност организатора тржишта;
- 5) оснивање и делатност учесника на организованом тржишту;
- 6) организација и надлежности Комисије за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија);
- 7) организација и надлежности Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар).

Све одредбе овог закона које се односе на хартије од вредности примењују се и на друге финансијске инструменте, уколико овим законом није друкчије одређено.

Основни појмови

Члан 2.

Поједини појмови, у смислу овога закона, имају следећа значења:

- 1) хартије од вредности су преносиви електронски документи којима се тргује на финансијском тржишту из којих за законите имаоце произлазе права и обавезе у складу са овим законом и одлуком издаваоца о издавању хартија од вредности;
- 2) други финансијски инструменти су сви остали финансијски инструменти који представљају уговорни однос између две или више страна, који изражавају уговорено право или обавезу, односно право на наплату, а по својој природи су у вези са финансијским тржиштем;
- 3) дужничке хартије од вредности су обвезнице и друге хартије од вредности које имаоцу дају право на исплату главнице, камате, као и друга права;
- 4) стандардизовани финансијски деривати су финансијски инструменти који представљају стандардизовани уговорни однос две или више страна, код кога реализација стандардизоване уговорене обавезе зависи од

испуњења претходно уговорених услова; предмет уговора могу бити акције, каматне стопе, стране валуте, одређена врста робе, берзански индекси и др;

5) иностране хартије од вредности су хартије од вредности чије је издавање одобрио надлежни орган за хартије од вредности у иностранству; иностраним хартијама од вредности сматрају се и хартије од вредности и други финансијски инструменти које издају домаћа правна лица у иностранству;

6) законити ималац хартије од вредности је власник хартије од вредности која се води на рачуну хартија од вредности код Централног регистра;

7) привилегована информација је било која информација о тачно одређеним чињеницама које се односе на једног или више издавалаца, купца односно продавца хартија од вредности или о чињеницама које се односе на једну или више хартија од вредности, које нису доступне јавности, а могу утицати директно или индиректно на издаваоца, трговину хартијама од вредности, односно на њихову цену на организованом тржишту;

8) издавалац је лице које упућује јавну понуду у поступку издавања хартија од вредности или других финансијских инструмената, као и лице које је издало хартије од вредности или друге финансијске инструменте, односно покровитељ емисије који је правно лице и који врши откуп хартија од вредности од издаваоца на основу уговора о вршењу услуга организовања издавања хартија од вредности са обавезом њиховог откупа ради даље продаје;

9) инвеститор је лице које купује хартије од вредности и друге финансијске инструменте, изузев покровитеља емисије који хартије од вредности купује од издаваоца ради њихове даље продаје;

10) професионални инвеститор је правно лице које, због врсте своје делатности, може да процени значај будуће инвестиције у хартије од вредности или друге финансијске инструменте;

11) организатор тржишта је правно лице које има дозволу Комисије за рад и које обавља послове организовања трговине хартијама од вредности и стандардизованим финансијским дериватима, као и друге послове у складу са овим законом;

12) брокерско-дилерско друштво је правно лице које има дозволу Комисије за обављање делатности брокерско - дилерског друштва у складу са овим законом;

13) овлашћена банка је банка која има дозволу Комисије за обављање делатности брокерско-дилерског друштва у складу са овим законом;

14) кастоди банка је банка која има дозволу Комисије за обављање послова вођења рачуна хартија од вредности за рачун клијената и поступања по налогу клијената и обавља друге послове у складу са овим законом, као и Народна банка Србије која може да обавља послове кастоди банке без дозволе Комисије - за хартије од вредности чији су издаваоци Република Србија и јединице територијалне аутономије и локалне самоуправе;

15) Централни регистар је акционарско друштво које обавља послове јединствене евиденције о законитим имаоцима хартија од вредности и других финансијских инструмената и о правима из тих хартија, односно инструмената, затим о правима трећих лица на хартијама од вредности и другим финансијским инструментима и о тим лицима, као и послове клиринга и салдирања хартија од вредности и клиринга и салдирања новчаних обавеза и

потраживања насталих по основу послова са хартијама од вредности и обавља друге послове у складу са овим законом;

16) клиринг је утврђивање обавеза и потраживања по основу хартија од вредности и новчаних средстава између учесника на организованом тржишту у вези са пословима са хартијама од вредности;

17) салдирање је извршење обавеза између учесника на организованом тржишту преносом хартија од вредности и новчаних средстава по основу послова са хартијама од вредности.

Комисија за хартије од вредности

Члан 3.

Комисија врши надзор над применом овог закона и обавља друге послове у складу с тим законом, законом којим се уређују инвестициони фондови, законом којим се уређује преузимање акционарских друштава и другим законом којим се уређује пословање са хартијама од вредности којима се тргује на организованом тржишту.

Примена закона

Члан 4.

Овај закон се примењује на следеће финансијске инструменте:

- 1) хартије од вредности;
- 2) стандардизоване финансијске деривате (у даљем тексту: финансијски деривати);
- 3) друге финансијске инструменте којима се тргује у складу са правилима пословања организатора тржишта, на која сагласност даје Комисија.

Члан 5.

Овај закон не примењује се на:

- 1) полисе осигурања осигуравајућих друштава;
- 2) хартије од вредности које се издају поводом промета робе и услуга, као што су меница, чек, писмени упут (асигнација), коносман, товарни лист, складишница и друге хартије од вредности чији су издавање и промет уређени посебним законом;
- 3) друге исправе о дугу, новчаном депозиту или штедњи које немају својства хартије од вредности у складу са овим законом;
- 4) изведене и друге финансијске инструменте који нису стандардизовани и који као финансијски инструменти нису утврђени у складу са овим законом;
- 5) уделе у ортачком, командитном и друштву са ограниченом одговорношћу, инвестиционе јединице отворених инвестиционих фондова и доброволјних пензијских фондова;

6) дужничке хартије од вредности чији је издавалац Република и Народна банка Србије, осим кад је овим или другим законом друкчије одређено.

Примарна и секундарна понуда хартија од вредности

Члан 6.

Примарна понуда хартија од вредности је прва понуда за продају хартија од вредности коју врши издавалац тих хартија.

Свака друга понуда, односно трговина хартијама од вредности је секундарна понуда хартија од вредности.

Примарна и секундарна јавна понуда

Члан 7.

Примарна јавна понуда хартија од вредности је издавање хартија од вредности на основу јавне понуде коју врши издавалац.

Секундарна јавна понуда хартија од вредности је свака друга јавна понуда, односно трговина хартијама од вредности на организованом тржишту коју врши њен ималац.

Свака понуда која није учињена у складу са ст. 1. и 2. овог члана сматра се понудом без јавног позива.

Јавна понуда хартија од вредности

Члан 8.

Јавна понуда хартија од вредности је јавни позив упућен неодређеном броју непознатих лица да изврше упис и уплату хартија од вредности у поступку примарне јавне понуде или да купе хартије од вредности у секундарној јавној понуди.

Јавна понуда хартија од вредности може се спровести само у складу са одредбама овог закона.

Јавно друштво

Члан 9.

Јавно друштво, у смислу овог закона, је правно лице које је као издавалац хартија од вредности успешно извршило најмање једну примарну јавну понуду тих хартија од вредности и које је добило дозволу Комисије за издавање, односно укључење тих хартија на организовано тржиште.

Јавно друштво има обавезу финансијског извештавања, извештавања о свом правном статусу и пословању, као и о свим чињеницама које могу бити утицати на цену хартија од вредности, и то на начин прописан овим законом.

Изузетно од става 2. овог члана, обавеза извештавања се не односи на Републику и Народну банку Србије када су они издаваоци хартија од вредности.

Комисија води регистар јавних друштава из става 1. овог члана.

Организовано тржиште

Члан 10.

Организовано тржиште је тржиште хартија од вредности и других финансијских инструмената које је доступно јавности и на коме се по унапред прописаним правилима тргује хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, а које организује организатор тржишта и над којим надзор врши Комисија.

Организовано тржиште обухвата берзанско тржиште и ванберзанско тржиште.

Берзанско тржиште је тржиште на коме се обавља трговина хартијама од вредности и другим финансијским инструментима који су примљени на листинг берзе и којима се тргује у складу са правилима које прописује берза.

Ванберзанско тржиште је тржиште на коме се обавља трговина хартијама од вредности и другим финансијским инструментима којима се тргује у складу са правилима које прописује организатор ванберзанског тржишта.

Хартијама од вредности може да се тргује на организованом тржишту само уколико је издавалац, у складу са одредбама овог закона, од Комисије добио одобрење за издавање хартија од вредности, односно за укључење хартија од вредности на организовано тржиште.

Изузетно од става 5. овог члана, без одобрења Комисије, на организованом тржишту се може трговати хартијама од вредности које издају Република и Народна банка Србије.

Професионални инвеститори

Члан 11.

Професионални инвеститори, у смислу овог закона, јесу:

- банке са седиштем у Републици;
- међународне финансијске институције као што су: Међународна банка за обнову и развој, Међународно удружење за развој, Међународна финансијска корпорација и Европска банка за обнову и развој;
- осигуравајућа друштва са седиштем у Републици;
- друштва за управљање инвестиционим и добровољним пензијским фондовима са седиштем у Републици;
- брокерско-дилерска друштва са седиштем у Републици;
- банке, осигуравајућа друштва, брокерско-дилерска друштва, друштва за управљање инвестиционим и добровољним пензијским фондовима

и инвестициони и пензијски фондови са седиштем у државама чланицама Организације за економску сарадњу и развој (у даљем тексту: ОЕЦД), државама чланицама Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) и друга правна лица са седиштем у Републици или у државама чланицама ОЕЦД и ЕУ, која своја новчана средства улажу у хартије од вредности ради остварења добити на основу разлике у цени или ради заштите финансијске имовине од тржишних ризика, односно ради остваривања права из хартија од вредности.

Лицу из става 1. алинеја 6. овог члана на његов захтев, Комисија одобрава статус професионалног инвеститора на начин утврђен актима Комисије и Владе.

Форму и садржину захтева за утврђивање статуса професионалних инвеститора прописује Комисија.

Ближе критеријуме за утврђивање статуса професионалних инвеститора, а на основу његовог обима трговања хартијама од вредности у одређеном периоду и броја тако обављених трансакција прописује Влада.

Комисија води регистар професионалних инвеститора.

Квалификовано учешће

Члан 12.

Квалификовано учешће, у смислу овог закона, постоји када правно или физичко лице има директно или индиректно учешће, поседује акције с правом гласа или друга права на основу којих учествује у управљању или има учешће у капиталу у другом правном лицу у износу од најмање 5 %.

Повезана лица

Члан 13.

Повезана лица, у смислу овог закона, су правна лица која су међусобно повезана управљањем, капиталом или на други начин, ради постизања заједничких пословних циљева, тако да пословање или резултати пословања једног лица могу битно утицати на пословање, односно резултате пословања другог лица.

Повезаним лицима, у смислу овог закона, сматрају се и лица која су међусобно повезана:

- као чланови породице;
- тако да једно лице, односно лица која се сматрају повезаним лицима, у складу са овим чланом, заједно, посредно или непосредно, учествују у другом лицу;
- тако да у оба лица учешће има исто лице, односно лица која се сматрају повезаним лицима у складу са овим чланом;
- на начин прописан за повезана лица законом којим се уређује правни положај привредних друштава;
- као чланови управе или надзорног одбора и чланови породице тих лица.

Чланови породице, у смислу овог закона, јесу:

- супружници, односно лица која живе у ванбрачној заједници;
- крвни сродници у правој линији неограничено;
- сродници до трећег степена сродства, у побочној линији, укључујући и сродство по тазбини;
- усвојилац и усвојеници и потомци усвојеника;
- старалац и штићеници и потомци штићеника.

II. ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Облик и елементи хартија од вредности

Члан 14.

Хартије од вредности, у смислу овог закона, издају се, преносе и евидентирају у облику електронског записа у информационом систему Централног регистра.

Члан 15.

Хартије од вредности нарочито садрже:

- 1) ознаку врсте хартије од вредности;
- 2) ознаку класе, односно серије хартије од вредности ако је издавалац издао више класа, односно серија хартија од вредности исте врсте;
- 3) назив, седиште и матични број издаваоца хартија од вредности;
- 4) назив, седиште и матични број правног лица, односно име, презиме, адресу и јединствени матични број физичког лица на чије име гласи хартија од вредности;
- 5) номиналну вредност целокупне емисије хартија од вредности;
- 6) номиналну вредност хартија од вредности, односно књиговодствену вредност ако се акције издају без номиналне вредности;
- 7) опис права и обавеза које хартија од вредности садржи и начин њиховог остварења;
- 8) датум издавања, односно уписа хартије од вредности у Централни регистар.

Посебне елементе појединих врста хартија од вредности и једнообразну идентификацију хартија од вредности утврђује Централни регистар.

Издаваоци хартија од вредности

Члан 16.

Хартије од вредности и други финансијски инструменти који се издају у складу са овим законом могу издавати у Републици:

1) правна лица са седиштем на територији Републике (у даљем тексту: домаћа правна лица);

2) Република, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, правна лица корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања, у складу са законом;

3) Народна банка Србије;

4) правна лица са седиштем на територији држава чланица ОЕЦД и ЕУ и на територији суседних држава са чијим институцијама надлежним за контролу тржишта хартија од вредности Комисија има закључен уговор којим се уређује сарадња надлежних органа за контролу тржишта (у даљем тексту: хартије од вредности страних правних лица), у складу са овим законом.

Валута

Члан 17.

Хартије од вредности које домаћа правна лица издају и којима тргују у Републици изражене су у динарима.

Дужничке хартије од вредности које издају лица из члана 16. тач. 1), 2) и 3) овог закона и дужничке хартије од вредности које издају страна правна лица могу бити изражене у страној валути.

За издавање хартија од вредности изражених у страној валути издавалац из члана 16. тач. 1) овог закона је дужан да прибави претходну сагласност Народне банке Србије, у складу с прописом Народне банке Србије.

На издавање хартија од вредности изражених у страној валути издаваоца из члана 16. тачка 2) овог закона примењују се одредбе закона којим се уређује јавни дуг.

На издавање хартија од вредности изражених у страној валути издаваоца из члана 16. тач. 3) овог закона примењују се одредбе закона којим се уређује организација и надлежност Народне банке Србије.

Народна банка Србије прописује ближе услове за давање сагласности из става 3. овог члана.

У поступку давања сагласности из става 3. овог члана Народна банка Србије примењује закон којим се уређује општи управни поступак.

Решење о давању сагласности из става 3. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Народна банка Србије посебним прописом уређује начин утврђивања девизних квота до којих се могу издавати сагласности из става 3.

овог члана за издавање хартија од вредности изражених у страној валути и услове и начин издавања тих сагласности.

Обавезе из хартија од вредности издавалац је дужан да изврши у валути у којој су изражене.

III. ПРАВА И ОГРАНИЧЕЊА ПРАВА ИЗ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Стицање права

Члан 18.

Права из хартија од вредности и права на хартијама од вредности могу стицати и њима располагати домаћа и страна физичка и правна лица, осим ако посебним законом није друкчије одређено.

Настанак и пренос права

Члан 19.

Права законитих ималаца хартија од вредности (у даљем тексту: законити ималац) из тих хартија настају уписом хартија од вредности на њихов рачун који се води у Централном регистру.

Изузетно од става 1. овог члана, кад кастоди банка води рачуне хартија од вредности код Централног регистра у своје име, а за рачун законитих ималаца који су клијенти те банке, односно у име клијената те банке који нису законити имаоци, а за рачун законитих ималаца - законити ималац ових хартија од вредности јесте лице за чији рачун кастоди банка води рачуне хартија од вредности.

Пренос права из хартија од вредности врши се преносом хартије од вредности на рачун новог законитог имаоца у Централном регистру.

Права трећих лица на хартијама од вредности стичу се и преносе уписом тих права и њихових корисника на рачун хартија од вредности законитих ималаца у Централном регистру.

Пренос и ограничења преноса права из хартија од вредности

Члан 20.

Правима из хартија од вредности се може неограничено располагати у правном промету, осим ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Изузетно од става 1. овог члана, располагање правима из хартија од вредности може бити ограничено:

1) ако законити ималац у писменој форми изјави да се одриче располагања одређеним или свим правима која проистичу из хартија од

вредности, али не у корист другог лица, у складу са законом којим се уређују привредна друштва;

2) ако надлежни суд донесе одлуку о забрани располагања одређеним или свим правима из хартија од вредности.

Ограничење располагања правима из хартија од вредности уписује се на рачун законитог имаоца тих хартија у Централном регистру.

Законити ималац може у свако доба повући изјаву из става 2. тачка 1) овог члана.

Упис ограничења располагања правима из хартија од вредности по основу изјаве из става 2. тачка 1) овог члана брише се:

1) кад се Централном регистру, преко члана Централног регистра, достави писана изјава законитог имаоца о повлачењу изјаве из става 2. тачка 1) овог члана или

2) на дан одређен у изјави из става 2. тачка 1) овог члана, кад је одрицање од располагања правима из хартија од вредности временски ограничено.

Упис ограничења располагања правима из хартија од вредности по основу судске одлуке брише се када се судска одлука о укидању тог ограничења достави Централном регистру, од стране суда или преко члана Централног регистра.

IV. ВРСТЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Основне врсте хартија од вредности

Члан 21.

Предмет јавне понуде на организованом тржишту могу бити следеће хартије од вредности:

1) акције - хартије од вредности које гласе на део основног капитала акционарског друштва;

2) дужничке хартије од вредности;

3) варанти - хартије од вредности које имаоцу дају право на куповину, односно продају хартија од вредности и других финансијских инструмената, одређеног дана, односно у одређеном периоду, по унапред одређеној или одредивој цени;

4) депозитне потврде - хартије од вредности које издају банке које поседују иностране акције или обвезнице депоноване код банке у иностранству, а које представљају домаћи еквивалент иностраних акција или обвезница, односно садрже истоветна права и обавезе, као и иностране хартије од вредности на које се односе.

Предмет јавне понуде на организованом тржишту могу бити и друге хартије од вредности, односно финансијски инструменти које се утврђују у складу са овим законом и актом Комисије.

Дужничке хартије од вредности

Члан 22.

Обавезе из дужничких хартија од вредности не могу доспевати пре истека рока од 30 дана од дана њиховог издавања.

Изузетно од става 1. овог члана, обавезе из дужничких хартија од вредности чији је издавалац Република и Народна банка Србије могу доспевати и пре истека рока из тог става.

Дужничке хартије од вредности могу бити краткорочне или дугорочне.

Обавезе из краткорочних дужничких хартија од вредности доспевају у року до 365 дана од дана њиховог издавања.

Дужничке хартије од вредности и други финансијски инструменти који се могу заменити за акције не могу бити основ за стицање акција пре истека рока од шест месеци од дана њиховог издавања.

Стандардизовани финансијски деривати

Члан 23.

Стандардизовани финансијски деривати могу бити предмет јавне понуде ако су утврђени правилима пословања организатора тржишта на које сагласност даје Комисија.

Врсте стандардизованих финансијских деривата

Члан 24.

Стандардизовани финансијски деривати су фјучерс уговори и опцијски уговори.

Фјучерс уговор може бити:

1) фјучерс уговор са испоруком предмета уговора - преносиви стандардизовани уговор којим се купац обавезује да плати унапред уговорену цену на дан доспећа утврђен уговором, а рок доспећа не може бити краћи од три дана од дана закључења уговора, односно којим се продавац обавезује да на тај дан испоручи предмет уговора;

2) фјучерс уговор без испоруке предмета уговора - преносиви стандардизовани уговор којим се уговорне стране обавезују да на дан доспећа утврђен уговором, а рок доспећа не може бити краћи од три дана од дана закључења уговора, исплате разлику између уговорене цене предмета уговора и цене предмета уговора на дан доспелости.

Опцијски уговор је преносиви стандардизовани уговор којим купац стиче право да, уз обавезу плаћања уговорене премије на дан, односно дане доспећа утврђене уговором, а рок доспећа не може бити краћи од три дана од дана закључења уговора - купи или прода предмет уговора по цени утврђеној

уговором, а продавац преузима обавезу да тог дана прода или купи предмет уговорне обавезе.

Предмет јавне понуде на организованом тржишту могу бити и други финансијски инструменти с предметом уговора чији су врста, количина, квалитет и друга својства стандардизовани и од чије цене на тржишту зависи вредност финансијског инструмента, ако су утврђени одлуком организатора тржишта.

На одлуку из става 4. овог члана Комисија даје сагласност.

Стандардизованим финансијским инструментима може се трговати само на организованом тржишту - под условима и на начин који су утврђени овим законом и актима организатора тржишта.

V. ИЗДАВАЊЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ ЈАВНОМ ПОНУДОМ

Услови за издавање хартија од вредности јавном понудом

Члан 25.

Хартије од вредности се издају јавном понудом, уз објављивање проспекта за издавање хартија од вредности и упућивање јавног позива за упис и уплату хартија од вредности, ако овим законом није друкчије одређено.

Лице које намерава да изда хартије од вредности дужно је да о томе припреми проспект за издавање хартија од вредности и да Комисији поднесе:

- 1) захтев за давање одобрења проспекта за издавање хартија од вредности;
- 2) одлуку издаваоца о издавању хартија од вредности и њиховом укључивању на тачно одређено ванберзанско тржиште;
- 3) примерак проспекта за издавање хартија од вредности;
- 4) примерак скраћеног проспекта за издавање хартија од вредности (у даљем тексту: скраћени проспект);
- 5) јавни позив за упис и уплату хартија од вредности;
- 6) оснивачки акт издаваоца;
- 7) решење о упису у регистар привредних субјеката;
- 8) финансијске извештаје, који се израђују у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија;
- 9) извештај о ревизији финансијских извештаја, који се израђује у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија;
- 10) потврду банке о стању на рачуну издаваоца у последњих 60 дана пре подношења захтева;
- 11) сагласност надлежног органа, ако је овим или другим законом одређено да је издавање хартија од вредности дозвољено само уз претходну сагласност тог органа.

Када се издавање акција врши у поступку оснивања отвореног акционарског друштва, оснивачи тог друштва дужни су да о томе припреме проспект за издавање хартија од вредности и да Комисији поднесу документе из става 2. тач. од 1) до 6) овог члана.

Када издавање хартија од вредности врши покровитељ емисије на основу уговора са издаваоцем о откупу емисије, за припрему проспекта за издавање хартија од вредности одговоран је издавалац.

Јавна понуда хартија од вредности може се вршити само по претходно прибављеном решењу о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности, које доноси Комисија.

Ништаво је свако стицање хартија од вредности издавањем на основу понуде путем огласа, рекламе, писма, телефонског позива или другом радњом којом се куповина хартија од вредности одређеног друштва чини доступном већем броју унапред неодређених лица, а која није учињена у складу са овим законом.

Регистар решења о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности води Комисија.

Проспект за издавање хартија од вредности

Члан 26.

Проспект је писани јавни документ који садржи податке који инвеститору омогућавају јасан и целовит увид у стварни (објективни) правни и финансијски положај издаваоца хартија од вредности, у његове пословне могућности и у права и обавезе које произлазе из хартија од вредности на које се проспект односи, као и друге податке битне за доношење инвестиционе одлуке.

Проспект за издавање хартија од вредности састоји се од:

1) уводног дела проспекта, који садржи основне податке о издаваоцу, податке о хартијама од вредности које се намеравају издати и податке о намени средстава добијених издавањем тих хартија од вредности;

2) основног проспекта, који садржи детаљне податке о издаваоцу, пословању издаваоца и податке о хартијама од вредности које су издате, а нису повучене, односно није им истекао рок доспећа.

Скраћени проспект је извод из проспекта који се јавно објављује и који садржи податке из уводног дела проспекта.

Када оцени да је то потребно ради заштите инвеститора, Комисија може од подносиоца захтева тражити да поједине податке у проспекту за издавање хартија од вредности на одговарајући начин посебно истакне.

Форму и садржину захтева за одобрење проспекта за издавање хартија од вредности, одлуке о издавању хартија од вредности, проспекта за издавање хартија од вредности и скраћеног проспекта, прописује Комисија.

Одговорност за истинитост и потпуност података

Члан 27.

Подаци наведени у проспекту за издавање хартија од вредности, у скраћеном проспекту и у сваком другом облику јавног оглашавања у вези са издавањем и трговином хартијама од вредности морају бити истинити и одражавати у потпуности финансијско стање и пословне резултате издаваоца.

Сваки други облик јавног оглашавања у вези са издавањем и трговином хартијама од вредности мора садржати податке који су у складу са подацима из проспекта.

Проспект за издавање хартија од вредности, скраћени проспект и сваки други облик јавног оглашавања у вези са издавањем и трговином хартијама од вредности морају садржати податке који, с обзиром на делатност коју обавља издавалац и врсту хартија од вредности које се намеравају издавати, омогућавају инвеститорима да изврше објективну процену финансијске позиције, стања укупне имовине и обавеза, добити и губитака у пословању, правног положаја, потенцијалних пословних резултата и других битних чињеница и околности у вези с издаваоцем, као и права и обавеза из тих хартија од вредности.

У проспекту за издавање хартија од вредности, скраћеном проспекту и у сваком другом облику јавног оглашавања у вези са издавањем и трговином хартијама од вредности не могу се наводити подаци који могу створити погрешну представу код инвеститора у погледу издаваоца, хартија од вредности које се намеравају издавати у складу с тим проспектом и хартија од вредности издаваоца које су већ издате.

За истинитост и потпуност података објављених у проспекту за издавање хартија од вредности, скраћеном проспекту и у сваком другом облику јавног оглашавања у вези са издавањем и трговином хартијама од вредности одговара издавалац.

За штету проузроковану објављивањем нетачних, односно непотпуних података у проспекту за издавање хартија од вредности, скраћеном проспекту и у сваком другом облику јавног оглашавања у вези са издавањем и трговином хартијама од вредности одговора издавалац.

За проузроковану штету из става 6. овог члана поред издаваоца солидарно одговарају ревизор и сва друга лица која су учествовала у припреми проспекта за издавање хартија од вредности и скраћеног проспекта, ако су знала, односно због природе посла који обављају морала знати да су подаци нетачни, односно непотпуни.

Комисија не одговара за истинитост и потпуност података наведених у проспекту за издавање хартија од вредности и скраћеном проспекту.

Решење о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности

Члан 28.

Комисија доноси решење о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности кад утврди да он садржи све податке у складу са овим законом и да је приложена прописана документација.

Комисија доноси решење о одбијању захтева за одобрење проспекта за издавање хартија од вредности у случају:

1) да је садржина проспекта у супротности, односно да форма проспекта није у складу са одредбама овог закона и актима донетим на основу тог закона;

2) да у проспекту нису наведени сви потребни подаци или није приложена прописана документација;

3) да подаци у проспекту нису у складу са одлуком издаваоца о издавању хартија од вредности, односно да не одговарају подацима у достављеној документацији;

4) да је над издаваоцем покренут поступак стечаја или ликвидације;

5) кад издavalац није испунио обавезу извештавања прописану овим законом.

Рок за доношење решења о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности

Члан 29.

Решење о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности Комисија доноси у року од 20 дана од дана пријема уредног захтева за давање одобрења проспекта.

Прелиминарни проспект за издавање хартија од вредности

Члан 30.

Издavalац може Комисији поднети и захтев за давање одобрења прелиминарног проспекта за издавање хартија од вредности (у даљем тексту: прелиминарни проспект).

Прелиминарни проспект мора садржати све податке који ће бити објављени у проспекту, изузев података о цени хартија од вредности, висини каматне стопе и покровитељима емисије.

Комисија прописује услове за објављивање прелиминарног проспекта.

На садржину захтева за давање одобрења прелиминарног проспекта, одговорност за истинитост података, решење о одобрењу тог

проспекта и рок за његово доношење, сходно се примењују одредбе овог закона о проспекту за издавање хартија од вредности.

Објављивање прелиминарног проспекта

Члан 31.

Дозвољено је јавно објављивати прелиминарни проспект од дана доношења решења о одобрењу прелиминарног проспекта до дана доношења решења о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности, али није дозвољено вршити упис ни уплату хартија од вредности на које се односи тај проспект.

Прелиминарни проспект се може јавно објављивати најдуже шест месеци од дана доношења решења о његовом одобрењу.

Издавалац и брокерско-дилерско друштво које овласти издавалац дужни су да сваком заинтересованом лицу, на његов захтев, уруче примерак прелиминарног проспекта и да воде евиденцију о тим лицима.

Одложни проспект за издавање хартија од вредности

Члан 32.

Акционарско друштво које намерава да изда одобрене, а неиздате акције путем јавне понуде, односно лице које намерава да врши издавање других хартија од вредности путем јавне понуде уз одлагање отпочињања поступка уписа и уплате тих хартија од вредности, дужно је да од Комисије претходно добије одобрење одложног проспекта за издавање хартија од вредности (у даљем тексту: одложни проспект).

Одложни проспект мора да садржи све податке које садржи проспект за издавање хартија од вредности, изузев података о цени хартија од вредности, односно висини каматне стопе.

Од дана доношења решења о одобрењу одложног проспекта до дана доношења решења о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности није дозвољено вршити упис ни уплату хартија од вредности на које се односи одложни проспект.

На основу решења о одобрењу одложног проспекта издавалац може поднети више захтева за одобрење проспекта за издавање хартија од вредности ради сукцесивног издавања хартија од вредности у различитим временским интервалима, на начин и под условима утврђеним у одложном проспекту.

Вредност целокупне емисије хартија од вредности које се издају у складу са ставом 4. овог члана не може прећи износ утврђен одложним проспектом.

Датум доспећа хартија од вредности које се издају у складу са ставом 4. овог члана мора бити у складу са роковима доспећа утврђеним одложним проспектом.

Одлагање отпочињања поступка уписа и уплате хартија од вредности не може трајати дуже од пет година за одобрене, а неиздате акције, односно 12 месеци за друге хартије од вредности од дана доношења решења о одобрењу одложног проспекта.

Комисија прописује услове за објављивање одложног проспекта.

На садржину захтева за давање одобрења одложног проспекта, одговорност за истинитост података, решење о одобрењу тог проспекта и рок за његово доношење, сходно се примењују одредбе овог закона о проспекту за издавање хартија од вредности.

Допуна проспекта

Члан 33.

Ако од дана подношења захтева за одобрење проспекта за издавање хартија од вредности, прелиминарног или одложног проспекта до дана истека рока за упис и уплату хартија од вредности наступе околности које могу утицати на процену вредности хартија од вредности које ће се издавати, издавалац је дужан да, наредног дана од дана наступања тих околности, Комисији достави захтев за одобрење допуне проспекта.

Допуна проспекта је саставни део проспекта и њоме се не могу мењати подаци у проспекту на које нове околности немају утицаја, али се могу додавати нови подаци ако су значајни за јавну понуду хартија од вредности.

На садржину захтева за давање одобрења допуне проспекта, одговорност за истинитост података, решење о одобрењу тог проспекта и рок за његово доношење сходно се примењују одредбе овог закона о проспекту за издавање хартија од вредности.

Посебно правило за прелиминарни и одложни проспект

Члан 34.

После одобрења прелиминарног, односно одложног проспекта, издавалац је дужан да Комисији достави допуну проспекта у којој су садржани подаци који нису били објављени у прелиминарном, односно одложном проспекту - са захтевом за одобрење проспекта за издавање хартија од вредности.

Примерак допуне из става 1. овог члана доставља се и свим лицима која се налазе у евиденцији издаваоца, односно брокерско-дилерског друштва из члана 31. став 3. овог закона.

Скраћени проспект за краткорочне хартије од вредности

Члан 35.

За издавање краткорочних хартија од вредности израђује се скраћени проспект.

Комисија доноси решење о одобрењу скраћеног проспекта за краткорочне хартије од вредности у року од седам дана од дана подношења уредног захтева од стране издаваоца.

Комисија својим актом прописује форму и садржину скраћеног проспекта за краткорочне хартије од вредности и другу потребну документацију која се подноси уз захтев за одобрење тог проспекта.

VI. ПОНУДА ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ СТРАНОГ ПРАВНОГ ЛИЦА И ИНОСТРАНИХ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Понуда и промет хартија од вредности

Члан 36.

Понуда и промет хартија од вредности страног правног лица на територији Републике врши се у складу са одредбама овог закона о издавању хартија од вредности јавном понудом, ако овим законом није друкчије одређено.

Понуду и промет хартија од вредности из става 1. овог члана може организовати само брокерско-дилерско друштво, односно овлашћена банка ако има:

- 1) дозволу Комисије за обављање делатности организовања издавања хартија од вредности;
- 2) закључен уговор о организовању понуде и промета хартија од вредности са страним правним лицем издаваоцем хартије од вредности;
- 3) претходно добијену сагласност Народне банке Србије за промет хартија од вредности страног правног лица на територији Републике.

Народна банка Србије прописује ближе услове о начину издавања сагласности из става 2. тачка 3) овог члана.

У поступку давања сагласности из става 2. тачка 3) овог члана Народна банка Србије примењује закон којим се уређује општи управни поступак.

Решење о давању сагласности из става 2. тачка 3) овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Прописом Народне банке Србије из става 3. овог члана уређује се начин утврђивања девизних квота до којих се могу издавати сагласности за понуду и промет хартија од вредности страног правног лица на територији Републике и услови и начин издавања тих сагласности.

Одобрење проспекта за понуду и промет хартија од вредности страног правног лица

Члан 37.

Понуда и промет хартија од вредности јавном понудом страног правног лица може се вршити ако то правно лице има одобрење надлежног

органа за надзор над тржиштем хартија од вредности на територији државе чланице ОЕЦД и ЕУ односно на територији суседних држава, у којој су хартије од вредности издате, а са којима Комисија има закључен уговор којим се уређује сарадња надлежних органа за надзор над тржиштем хартија од вредности.

Понуда и промет хартија од вредности јавном понудом страног правног лица не може се вршити без претходно добијеног решења о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности страног правног лица, које доноси Комисија.

На проспект на основу кога се врши понуда и промет хартија од вредности страног правног лица сходно се примењују одредбе овог закона о проспекту за издавање хартија од вредности.

Уз захтев за одобрење проспекта за понуду и промет хартија од вредности страног правног лица, подноси се:

- 1) уговор о организовању понуде и промета хартија од вредности закључен између страног правног лица издаваоца хартија од вредности и брокерско-дилерског друштва, односно овлашћене банке;
- 2) сагласност Народне банке Србије за понуду и промет хартија од вредности страног правног лица;
- 3) оригинал и оверени превод остале документације која се подноси уз захтев за одобрење проспекта за понуду и промет хартија од вредности.

Ближе услове и начин издавања сагласности из става 4. тачка 2) овог члана прописује Народна банка Србије.

Регистрација проспекта иностраних хартија од вредности

Члан 38.

Јавна понуда иностраних хартија од вредности може се вршити уз претходну регистрацију проспекта за издавање тих хартија од вредности који је одобрио инострани орган из члана 37. став 1. овог закона.

Решење о регистрацији проспекта из става 1. овог члана доноси Комисија, која води и регистар тих решења.

Уз захтев за регистрацију проспекта из става 1. овог члана подноси се:

- 1) документација из члана 37. став 4. овог закона;
- 2) оригинал и оверени превод комплетног проспекта који је одобрио орган из члана 37. став 1. овог закона;
- 3) оригинал и оверени превод периодичних извештаја које је страни издавалац дужан да доставља органу из члана 37. став 1. овог закона, који не може да буде старији од шест месеци од дана подношења захтева;
- 4) други подаци и документи утврђени општим актима Комисије.

Депозитне потврде

Члан 39.

Јавна понуда иностраних хартија од вредности може се вршити у облику депозитних потврда ако је проспект за издавање хартија од вредности на основу којих се издају те потврде одобрио инострани орган из члана 37. став 1. овог закона.

Издавалац депозитних потврда може бити само банка, и то:

- 1) ако има претходну сагласност Народне банке Србије за издавање депозитних потврда;
- 2) ако је закључила уговор са издаваоцем иностраних хартија од вредности.

Народна банка Србије прописује ближе услове и начин издавања сагласности из става 2. тачка 1) овог члана.

Члан 40.

Комисија прописује начин, услове и поступак издавања и трговине депозитним потврдама.

VII. ПОСТУПАК ИЗДАВАЊА ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ ЈАВНОМ ПОНУДОМ

Поступак издавања хартија од вредности и упућивање јавног позива

Члан 41.

Поступак издавања хартија од вредности отпочиње упућивањем јавног позива за упис и уплату хартија од вредности и објављивањем скраћеног проспекта за издавање хартија од вредности у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике.

Јавни позив из става 1. овог члана садржи:

- 1) податке о датуму отпочињања уписа и уплате и о року за упис и уплату хартија од вредности;
- 2) податке о месту на коме се могу извршити упис и уплата, односно извршити увид или добити примерак проспекта за издавање хартија од вредности;
- 3) најважније податке о издаваоцу и о хартијама од вредности које ће се издавати.

Комисија ближе прописује садржај јавног позива за упис и уплату хартија од вредности, начин његовог објављивања и садржај уписнице.

Издавалац је дужан да јавни позив за упис и уплату хартија од вредности објави у року од 30 дана од дана пријема решења о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности.

Ако издавалац не објави јавни позив за упис и уплату у року из става 4. овог члана, решење о давању одобрења из члана 28. овог закона постаје ништаво.

Објављивање проспекта за издавање хартија од вредности

Члан 42.

Скраћени проспект за издавање хартија од вредности објављује се у исто време кад и јавни позив за упис и уплату хартија од вредности, у истом дневном листу у форми јединственог огласа, а на начин прописаним чланом 41. став 1. овог закона.

Проспект за издавање хартија од вредности и скраћени проспект стављају се на располагање свим заинтересованим лицима - на местима одређеним за упис и уплату тих хартија.

Издавалац, брокерско-дилерско друштво и овлашћена банка, које је овластио издавалац дужни су да сваком заинтересованом лицу, на његов захтев, уруче примерак проспекта за издавање хартија од вредности или скраћеног проспекта.

Место уписа и уплате хартија од вредности и рок за упис и уплату

Члан 43.

Упис хартија од вредности врши се у брокерско-дилерском друштву или банци - члановима Централног регистра, на основу писменог уговора који закључују то брокерско-дилерско друштво, односно та банка и издавалац.

Уплата хартија од вредности врши се у банци - члану Централног регистра, на основу писменог уговора који закључују та банка и издавалац.

Кад издавање хартија од вредности врши банка, уплата тих хартија од вредности се врши у другој банци - члану Централног регистра, на основу писменог уговора који закључују та друга банка и издавалац.

Уплата хартија од вредности врши се у новцу.

Изузетно од става 4. овог члана, кад се издавање хартија од вредности врши без одобрења проспекта за издавање хартија од вредности у складу са чланом 54. овог закона, уплата акција и хартија од вредности заменљивих за акције може се вршити у новцу, у хартијама од вредности, у стварима и другим правима.

Рок за упис и уплату хартија од вредности

Члан 44.

Рок за упис и уплату хартија од вредности не може бити дужи од три месеца од дана означеног у јавном позиву за отпочињање уписа и уплате хартија од вредности.

Комисија ће, на захтев издаваоца, продужити рок за упис и уплату хартија од вредности до 45 дана.

Упис и уплата по јавном позиву врше се у роковима и под условима утврђеним у јавном позиву за упис и уплату и проспекту за издавање хартија од вредности.

Упис и уплата врше се на начин којим се обезбеђује равноправан третман свих лица која у датом року и под утврђеним условима врше упис, односно уплату хартија од вредности и на начин којим се спречава наношење штете издаваоцу.

Одустајање од уписа

Члан 45.

Лице које је извршило упис хартија од вредности на основу јавног позива пре него што му је омогућен увид у проспект за издавање хартија од вредности, изузев професионалног инвеститора, може одустати од уписа - писменом изјавом, у року од два дана од дана увида у тај проспект.

Обустава и поништавање поступка издавања хартија од вредности

Члан 46.

Комисија врши надзор над поступком издавања хартија од вредности јавном понудом.

Ако Комисија у вршењу надзора над поступком издавања хартија од вредности јавном понудом открије неправилности које је могуће отклонити, наложиће издаваоцу да у одређеном року отклони уочене неправилности и за то време се обуставља поступак уписа и уплате хартија, а рок за упис и уплату за то време не тече. Комисија је дужна да о издатом налогу обавести лица која су извршила упис и уплату хартија од вредности тог издаваоца.

Издавалац је дужан да у одређеном року достави Комисији извештај са доказима о отклоњеним неправилностима.

Уколико на основу извештаја утврди да су неправилности отклоњене, Комисија решењем прекида обуставу поступка за упис и уплату и о томе обавештава лица која су извршила упис и уплату хартија од вредности тог издаваоца.

Ако издавалац не отклони неправилности у року одређеном налогом Комисије из става 2. овог члана или ако Комисија у вршењу надзора утврди да је у поступку јавне понуде било неправилности које издавалац не може отклонити, Комисија решењем поништава поступак јавне понуде и о томе обавештава лица која су извршила упис и уплату хартија од вредности, као и јавност на начин прописан чланом 41. став 1. овог закона.

Ако се поступак издавања хартија од вредности поништи, издавалац је дужан да, у року од три дана од дана пријема решења Комисије, лицима која су извршила упис и уплату хартија од вредности врати уплаћене износе са каматом, као и да надокнади штету.

Решење о одобрењу издавања хартија од вредности

Члан 47.

Издавалац је дужан да, у року од седам дана од дана истека рока за упис и уплату хартија од вредности, Комисији достави доказ о броју уписаних и уплаћених хартија од вредности и да поднесе захтев за добијање одобрења о издавању хартија од вредности.

Решење о одобрењу издавања хартија од вредности доноси Комисија у року од три дана од подношења захтева из става 1. овог члана - ако су упис и уплата хартија од вредности извршене у складу с јавним позивом за упис и уплату и проспектом за издавање хартија од вредности.

Објављивање извештаја о исходу јавне понуде

Члан 48.

Издавалац је дужан да, најкасније у року од три дана по пријему решења о одобрењу издавања хартија од вредности, односно решења о одбијању издавања хартија од вредности објави извештај о исходу јавне понуде у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике, а који мора да садржи податке о уписаним и уплаћеним хартијама од вредности, као и назнаку да ли је јавна понуда била успешна или не.

Садржину и начин објављивања извештаја о исходу јавне понуде из става 1. овог члана ближе прописује Комисија.

Упис хартија од вредности у Централни регистар и укључивање хартија од вредности на организовано тржиште

Члан 49.

Решење о одобрењу издавања хартија од вредности Комисија одмах доставља издаваоцу и организатору тржишта, у складу са одлуком издаваоца из члана 25. став 2. тачка 2) овог закона и Централном регистру.

Издавалац је дужан да, у року од седам дана од дана пријема решења о одобрењу издавања хартија од вредности, поднесе захтев Централном регистру преко члана Централног регистра за отварање емисионог рачуна и упис хартија од вредности у тај регистар.

Уз захтев из става 2. овог члана прилаже се:

- 1) решење о одобрењу издавања хартија од вредности;
- 2) друга документација утврђена актом Централног регистра.

Хартије од вредности издају се њиховим преносом са емисионих рачуна на рачуне који се, у складу са овим законом, отварају и воде у Централном регистру.

Централни регистар је дужан да о упису хартија од вредности из става 1. овог члана у Централни регистар одмах обавести издавоца преко

члана Централног регистра и организатора тржишта у складу са одлуком издаваоца из члана 25. став 2. тачка 2) овог закона.

Издавалац је дужан да, у року од три дана од пријема обавештења од Централног регистра о извршеном упису хартија од вредности, поднесе захтев организатору тржишта за пријем на ванберзанско тржиште, у складу са својом одлуком из члана 25. став 2. тачка 2) овог закона или да у истом року поднесе захтев за пријем на берзанско тржиште.

Уколико хартије од вредности испуњавају услове за трговину на организованом тржишту, организатор тржишта из става 1. овог члана је дужан да их најкасније у року од пет дана од дана подношења захтева за пријем на ванберзанско тржиште, прими на ванберзанско тржиште.

Уколико хартије од вредности испуњавају услове за трговину на берзанском тржишту, берза је дужна да их најкасније у року од пет дана од дана подношења захтева за пријем на берзанско тржиште, прими на берзанско тржиште.

Уколико хартије од вредности за које је издавалац поднео захтев за пријем на берзанско тржиште не испуњавају услове за пријем на листинг берзанског тржишта, организатор тржишта поступа у складу са одлуком издаваоца из члана 25. став 2. тачка 2) овог закона.

Организатор тржишта из става 1. овог члана је дужан да о извршеном пријему хартија од вредности на организовано тржиште обавести Комисију.

Услови за укључивање хартија од вредности на организовано тржиште

Члан 50.

Хартије од вредности се укључују на организовано тржиште ако су издате јавном понудом, односно ако је издавалац добио од Комисије решење о укључењу тих хартија на организовано тржиште.

Берза може својим актима прописати додатне услове за пријем на листинг берзе, на које Комисија даје сагласност.

VIII. ТРГОВИНА ХАРТИЈАМА ОД ВРЕДНОСТИ НА ОРГАНИЗОВАНОМ ТРЖИШТУ

Трговина хартијама од вредности

Члан 51.

Секундарна понуда хартија од вредности, односно трговина хартијама од вредности обавља се на организованом тржишту, осим ако овим законом није друкчије одређено.

На организованом тржишту могу трговати само његови чланови брокерско - дилерска друштва и овлашћене банке, а друга лица - једино посредством чланова организованог тржишта.

Власничким хартијама од вредности којима се тргује на једном организованом тржишту у Републици не може се трговати на другом организованом тржишту у Републици.

Стицање и отуђење сопствених акција врши се у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Трговина на организованом тржишту

Члан 52.

Трговина на организованом тржишту подразумева јавну понуду хартија од вредности и повезивање понуде и потражње хартија од вредности и других финансијских инструмената.

Трговина хартијама од вредности обавља се искључиво на организованом тржишту у Републици које обухвата берзанско и ванберзанско тржиште, ако овим законом није друкчије одређено.

Трговина хартијама из става 2. овог члана обавља се искључиво у складу са одредбама овог закона, ако овим законом није друкчије одређено.

Организацију и прописивање услова пословања организованог тржишта, надзор над пословањем чланова организованог тржишта, као и пријем хартија од вредности и других финансијских инструмената на организовано тржиште врши организатор тржишта.

IX. ИЗУЗЕЦИ ОД ОБАВЕЗЕ ОДОБРЕЊА ПРОСПЕКТА И ТРГОВИНЕ ЈАВНОМ ПОНУДОМ

Изузечи према врсти хартија од вредности и издаваоцу

Члан 53.

Одобрење проспекта за издавање хартија од вредности није обавезно када предузеће издаје акције у поступку приватизације државног, односно друштвеног капитала у складу са законом којим се уређује приватизација.

На отварање рачуна, упис у Централни регистар и укључивање на организовано тржиште акција из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе овог закона о поступку издавања хартија од вредности.

Одобрење проспекта за издавање хартија од вредности није обавезно када се врши издавање и понуда краткорочних хартија од вредности физичким и правним лицима чији број не може бити већи од 100.

Издавање и понуда хартија од вредности из става 3. овог члана врши се без упућивања јавног позива и друге врсте јавног оглашавања.

Издавалац доноси одлуку о издавању краткорочних хартија од вредности која најмање садржи:

- 1) основне податке о издаваоцу;

- 2) ознаку емисије хартија од вредности;
- 3) укупну номиналну вредност хартија од вредности;
- 4) номиналну вредност и број хартија од вредности;
- 5) продајну цену хартија од вредности;
- 6) податке о каматама и начин обрачуна камата;
- 7) рок доспећа;
- 8) место и време уписа и уплате и рок за упис и уплату хартија од вредности.

Издавалац врши издавање и понуду хартија од вредности из става 3. овог члана по закљученом уговору преко брокерско-дилерског друштва, односно овлашћене банке, који су чланови Централног регистра.

Упис и уплата хартија од вредности из става 3. овог члана врши се сходном применом одредба чл. 43. и 44. овог закона.

Одмах по истеку рока за упис и уплату издавалац одлучује да ли се емисија краткорочних хартија од вредности поништава или се сматра успешном.

У случају успешности емисије, брокерско-дилерско друштво, односно овлашћена банка, који су чланови Централног регистра, дужни су да одмах доставе Централном регистру одлуку из става 5. овог члана и следеће податке електронским путем:

- број продатих хартија од вредности, са појединачним ценама тих хартија;
- податке о купцима хартија од вредности.

Централни регистар је дужан да, у складу са правилима пословања, додели ЦФИ код и ИСИН број и изврши клиринг и салдирање хартија од вредности из става 9. овог члана.

Хартијама од вредности издатим у складу са ставом 3. овог члана тргује се ван организованог тржишта, осим уколико издавалац не добије од Комисије одобрење за укључивање тих хартија од вредности на организовано тржиште.

Брокерско-дилерско друштво, односно овлашћена банка, који су чланови Централног регистра, дужни су да одмах након извршене секундарне продаје краткорочних хартија од вредности из става 10. овог члана обавесте Централни регистар о извршеној продаји.

Централни регистар је дужан да на својој интернет страници јавно објављује следеће податке о издаваоцима краткорочних хартија од вредности издатих у складу са одредбама овог члана:

- 1) основне податке о издаваоцу;
- 2) укупну задуженост издаваоца по основу издатих дужничких хартија од вредности;
- 3) номиналну вредност и број хартија од вредности;

- 4) продајну цену хартија од вредности;
- 5) податке о каматама и начин обрачуна камата;
- 6) рок доспећа.

Централни регистар ближе прописује садржину података из става 13. овог члана.

Изузеци према врсти инвеститора

Члан 54.

Без одобрења проспекта за издавање хартија од вредности може се вршити издавање и понуда хартија од вредности унапред познатим купцима, и то:

- 1) Републици Србији;
- 2) Народној банци Србије;
- 3) професионалним инвеститорима;
- 4) свим постојећим акционарима у складу са законом којим се уређују привредна друштва;
- 5) запосленима код издаваоца, кад се акције издају једино ради доделе тим лицима у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Издавање и понуда хартија од вредности из става 1. овог члана врши се без јавне понуде и друге врсте јавног оглашавања.

Поступак издавања

Члан 55.

Издавалац хартија од вредности из члана 54. овог закона дужан је да, пре отпочињања уписа и уплате хартија од вредности, поднесе захтев за одобрење издавања хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу и Комисији за хартије од вредности достави:

- 1) обавештење о издавању хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу;
- 2) одлуку о издавању хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу;
- 3) другу потребну документацију.

Садржину обавештења о издавању хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу, одлуке о издавању хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу, као и другу потребну документацију прописује Комисија.

Комисија доноси решење о одобрењу издавања хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу кад утврди да обавештење о издавању хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу садржи све податке утврђене у складу са овим законом, да је приложена прописана документација и да су подаци у том обавештењу у складу са одлуком

издаваоца о издавању хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу и достављеном документацијом.

Издавалац хартија од вредности из члана 54. овог закона дужан је да уз понуду коју упућује лицима из члана 54. овог закона достави обавештење о издавању хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу, чије је издавање решењем одобрила Комисија.

Регистар решења о одобрењу издавања хартија од вредности без јавне понуде познатом купцу води Комисија.

Издавалац хартија од вредности из члана 54. овог закона дужан је да пре уписа и уплате тих хартија од вредности закључи са лицем из става 1. тог члана уговор којим се уређују међусобни односи издаваоца и тог лица поводом издавања тих хартија.

Изузетно од става 6. овог члана, издавалац није дужан да закључи уговор из тог става кад се издавање акција врши акционарима или запосленима код издаваоца једино ради доделе тим лицима.

Издавалац хартија од вредности из члана 54. овог закона дужан је да, у року од седам дана од дана истека рока за упис и уплату тих хартија, Комисији поднесе захтев за добијање решења о одобрењу издавања хартија од вредности и достави:

- 1) уговор из става 6. овог члана;
- 2) доказ о броју уписаних и уплаћених хартија од вредности.

Комисија доноси решење о одобрењу издавања хартија од вредности из члана 54. овог закона ако су упис и уплата хартија од вредности извршени у складу са одлуком о издавању хартија од вредности без јавне понуде и уговором из става 6. овог члана.

Сходна примена

Члан 56.

На одговорност за истинитост података садржаних у обавештењу о издавању хартија од вредности и на рок за доношење решења о одобрењу издавања хартија од вредности из члана 54. овог закона, сходно се примењују одредбе овог закона којима се ова питања уређују код проспекта за издавање хартија од вредности.

На место уписа и уплате и рок за упис и уплату, прекид и обуставу издавања, решење о одобрењу издавања и отварање рачуна и упис хартија од вредности из члана 54. овог закона у Централни регистар, сходно се примењују одредбе овог закона о издавању хартија од вредности јавном понудом.

Ограничење промета и укључивање на организовано тржиште

Члан 57.

Хартије од вредности издате у складу са чланом 54. овог закона не могу бити предмет секундарне јавне понуде на организованом тржишту најмање дванаест месеци од дана њиховог издавања.

Законити ималац хартија од вредности издатих без јавне понуде које је стекао од издаваоца, након истека дванаест месеци од дана издавања тих хартија може их отуђити јавном понудом под условом да издавалац добије одобрење Комисије за укључивање тих хартија од вредности на организовано тржиште.

Изузетно од става 1. овог члана, хартијама од вредности издатим у складу са чланом 54. овог закона може се трговати на организованом тржишту и пре истека рока из тог става ако издавалац добије одобрење за укључивање тих хартија од вредности на организовано тржиште.

Професионални инвеститор који је стекао хартије од вредности у складу са чланом 54. овог закона може их отуђивати без јавне понуде и то Републици Србији, Народној банци Србије или професионалним инвеститорима.

Захтев за давање одобрења из става 2. овог члана издавалац подноси Комисији и уз захтев доставља проспекат за издавање хартија од вредности - основни проспекат и другу документацију из члана 25. став 2. овог закона, без позива за упис и уплату акција.

Решење о давању одобрења из става 2. овог члана доноси Комисија кад утврди да је приложена прописана документација.

На рок за доношење решења о одобрењу укључивања хартија од вредности на организовано тржиште сходно се примењују одредбе члана 44. овог закона.

Поступак укључивања хартија од вредности издатих у складу са чланом 54. овог закона на организовано тржиште врши се сходно одредбама члана 49. овог закона.

Ништави су уговори закључени противно одредбама овог члана.

Уговор са покровитељем емисије

Члан 58.

Кад покровитељ емисије врши откуп хартија од вредности од издаваоца на основу уговора о вршењу услуга организовања издавања хартија од вредности са обавезом њиховог откупа ради даље продаје јавном понудом, тај откуп може вршити само по претходно донетом решењу о одобрењу проспекта за издавање хартија од вредности.

Покровитељ емисије из става 1. овог члана може вршити издавање хартија од вредности јавном понудом на основу уговора из тог става само у периоду утврђеном за упис и уплату тих хартија, а по истеку тог периода,

хартијама од вредности које је откупио, а није продао покровитељ може трговати само на организованом тржишту.

Кад покровитељ емисије врши откуп хартија од вредности од издаваоца на основу уговора о вршењу услуга организовања издавања хартија од вредности са обавезом њиховог откупа ради даље продаје без јавне понуде, тај откуп може вршити у складу са одредбама чл. 54. и 55. овог закона.

Покровитељ емисије из става 3. овог члана може вршити издавање хартија од вредности без јавне понуде на основу уговора из тог става само у периоду утврђеном за упис и уплату тих хартија, а по истеку тог периода, хартијама од вредности које је откупио, а није продао покровитељ може трговати само у складу са чланом 51. овог закона.

Изузеци према разлогу за издавање хартија од вредности

Члан 59.

Одобрење проспекта за издавање хартија од вредности није обавезно када се врши издавање:

- 1) акција ради претварања резерви и нераспоређене добити у основни капитал у складу са законом којим се уређују привредна друштва;
- 2) варанта за куповину акција или обвезница;
- 3) обичних акција приликом замене заменљивих обвезница, варанта или преференцијалних акција истог издаваоца;
- 4) акција ради претварања дуга акционарског друштва у основни капитал у складу са посебним законом;
- 5) акција ради замене постојећих акција због промене њихове номиналне вредности;
- 6) хартија од вредности ради замене постојећих хартија од вредности приликом статусних промена друштва које се врше у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Поступак издавања

Члан 60.

Издавалац хартија од вредности из члана 59. овог закона дужан је да Комисији достави:

- 1) обавештење о издавању хартија од вредности без јавне понуде;
- 2) одлуку о издавању хартија од вредности без јавне понуде;
- 3) другу потребну документацију.

Издавалац хартија од вредности из члана 59. овог закона дужан је да, у року од седам дана од дана доношења одлуке о издавању тих хартија, Комисији поднесе захтев за добијање одобрења о издавању хартија од вредности.

Комисија доноси решење о одобрењу издавања хартија од вредности из члана 59. овог закона кад утврди да одлука о издавању хартија од вредности без јавне понуде садржи све податке утврђене у складу са овим законом, да је приложена прописана документација и да су подаци у тој одлуци у складу са достављеном документацијом.

Садржину одлуке о издавању хартија од вредности из члана 59. овог закона, као и другу потребну документацију прописује Комисија.

Регистар решења о одобрењу издавања хартија од вредности из члана 59. овог закона води Комисија.

Сходна примена

Члан 61.

На отварање рачуна, упис у Централни регистар и укључивање на организовано тржиште хартија од вредности из члана 59. овог закона сходно се примењују одредбе овог закона о поступку издавања и укључивања хартија од вредности на организовано тржиште.

Изузеци од обавезе трговине на организованом тржишту

Члан 62.

Дужничким хартијама од вредности може се трговати ван организованог тржишта ако се понуда за куповину, односно продају врши без јавног оглашавања и ако:

- 1) куповину, односно продају хартија од вредности врши Република;
- 2) куповину, односно продају хартија од вредности врши Народна банка Србије;
- 3) су уговорне стране професионални инвеститори.

Акцијама и другим хартијама од вредности може се трговати ван организованог тржишта у поступку понуде за преузимање, у складу са законом којим се уређује преузимање акционарских друштава.

Акцијама и другим хартијама од вредности може се трговати ван организованог тржишта у поступку принудне продаје и куповине у складу са законом којим се уређују привредна друштва и законом којим се уређује преузимање акционарских друштава.

Ван организованог тржишта врши се пренос хартија од вредности, односно права из хартија од вредности:

- 1) ради испуњења обавеза у поступку реорганизације привредног друштва или ради остваривања посебних права несагласних акционара и чланова, у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва;
- 2) ради извршења правноснажне судске одлуке којом се окончава оставински, стечајни или ликвидациони поступак, односно ради

извршења правноснажне судске одлуке којом се окончава други судски поступак;

3) ради замене за акције и друге хартије од вредности заменљиве за те акције, кад се, у складу са законом којим се уређује преузимање, у поступку понуде за преузимање плаћање за те акције и хартије од вредности врши у хартијама од вредности других издавалаца.

Продавац, односно Централни регистар је дужан да одмах након извршеног салдирања, о трговини дужничким хартијама од вредности ван организованог тржишта обавести организатора тржишта на коме се тргује овим хартијама.

Начин достављања обавештења из става 5. овог члана и његов садржај утврђује Комисија.

Ако актом Владе није друкчије одређено, одредбе овог закона о трговини хартијама од вредности на организованом тржишту не примењују се:

1) на пренос својине без накнаде на акцијама које су издале банке, са државне заједнице Србија и Црна Гора на Републику по основу Закона о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба ("Службени лист СРЈ", бр. 36/02 и 7/03);

2) на трговину акцијама које су издале банке кад је законити ималац тих акција Република по основу Закона о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба ("Службени лист СРЈ", бр. 36/02 и 7/03) и Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ", број 36/02);

3) на трговину акцијама које су издале банке, кад је законити ималац тих акција Република;

4) на трговину акцијама које су издале банке, кад је у складу са законом законити ималац тих акција Агенција за осигурање депозита;

5) на трговину акцијама које су издале банке, када су законити имаоци тих акција посебним уговором, који мора бити закључен у писменој форми, овластили Агенцију за осигурање депозита, да у њихово име и за њихов рачун изврши продају таквих акција трећем лицу;

6) на трговину акцијама које су издала друштва за осигурање, када законити имаоци тих акција посебним уговором, који мора бити закључен у писменој форми, овласте Агенцију за осигурање депозита, да у њихово име и за њихов рачун изврши продају таквих акција трећем лицу, у складу са законом којим се уређује осигурање;

7) на трговину акцијама које су издале банке, кад се та трговина врши у поступку уновчења имовине банака у стечају, односно ликвидацији у којима функцију стечајног, односно ликвидационог управника врши Агенција за осигурање депозита;

8) на трговину акцијама Централног регистра, берзи и других лица у финансијском сектору, у смислу закона којим се уређује пословање и организација банака, кад је законити ималац тих акција Република;

9) на трговину акцијама Централног регистра, берзи и других лица у финансијском сектору, у смислу закона којим се уређује пословање и организација банака, када су законити имаоци тих акција посебним уговором, који мора бити закључен у писменој форми, овластили Агенцију за осигурање депозита да у њихово име и за њихов рачун изврши продају таквих акција трећем лицу.

Влада ближе прописује поступак и начин трговине хартијама од вредности из става 7. овог члана.

Ван организованог тржишта власничким хартијама од вредности одређеног издаваоца може се трговати и путем јавног тендера, и то:

1) акцијама које су пренете Акцијском фонду у складу са законом, као и акције појединачних акционара које се нуде на продају истовремено са акцијама Акцијског фонда у складу са Законом о Акцијском фонду ("Службени гласник РС", бр. 38/01 и 45/05);

2) акцијама чији је законити ималац Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених;

3) акцијама чији је законити ималац Републички фонд за развој;

4) акцијама чији је законити ималац Република.

Влада ближе прописује поступак и начин трговине хартијама од вредности из става 9. овог члана.

Х. ИЗВЕШТАВАЊЕ ЈАВНИХ ДРУШТАВА

Субјект обавезе извештавања

Члан 63.

Јавно друштво је дужно да о свом пословању извештава јавност на начин утврђен овим законом и актима Комисије.

Обавеза извештавања престаје када, на основу захтева јавног друштва, Комисија донесе решење о брисању тог друштва из регистра јавних друштава, односно када ступи на снагу одлука о повлачењу хартија од вредности са организованог тржишта.

Обавеза извештавања за издаваоца дужничких хартија од вредности престаје по истеку свих обавеза које произлазе из тих хартија од вредности.

Извештавање о битним догађајима

Члан 64.

Када наступе околности које би могле битније утицати на пословање јавног друштва и на цену његових хартија од вредности, а није реч о општепознатим околностима, јавно друштво је дужно да одмах изда јавно саопштење о таквим околностима (извештај о битним догађајима) у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике.

Примерак извештаја из става 1. овог члана јавно друштво је дужно да истовремено достави Комисији и организатору тржишта на коме се тргује хартијама од вредности тог јавног друштва.

Комисија прописује начин издавања извештаја из става 1. овог члана.

Јавно друштво нема обавезу да изда извештај из става 1. овог члана ако постоје оправдани разлози који указују да би такво јавно саопштење озбиљно угрозило пословање јавног друштва.

У случају из става 4. овог члана, јавно друштво је дужно да поднесе захтев Комисији за доношење решења о престанку обавезе извештавања о битним догађајима.

Финансијски извештаји и извештаји о ревизији

Члан 65.

Јавно друштво је дужно да Комисији, организатору тржишта и брокерско-дилерском друштву са којим има закључен уговор достави:

1) усвојен годишњи финансијски извештај који се саставља у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија - најкасније до 31. марта текуће године за претходну пословну годину;

2) усвојен извештај о извршеној ревизији годишњег финансијског извештаја који се саставља у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија - осам дана од извршене ревизије, а најкасније до 15. јула текуће године за претходну пословну годину;

3) усвојен полугодишњи финансијски извештај - најкасније до 31. августа текуће године за јавна друштва чијим се хартијама од вредности тргује на берзи.

Ако надлежни орган издаваоца одбије да усвоји извештаје из става 1. овог члана, издавалац је дужан да о томе обавести Комисију и организовано тржиште на коме се тргује хартијама од вредности јавног друштва најкасније наредног радног дана од дана одбијања извештаја и да поднесе оверен препис записника са седнице на којој је разматран тај извештај, као и да одлуку о одбијању јавно објави у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на све учеснике на финансијском тржишту којима је Комисија дала дозволу за обављање делатности, односно дозволу за рад, без обзира на правну форму, као и на затворена акционарска друштва и друштва са ограниченом одговорношћу која су јавном понудом издала дужничке хартије од вредности, до њиховог доспећа.

Објављивање извода из финансијских извештаја

Члан 66.

Јавно друштво је дужно да, најкасније у року од три дана од дана истека рока за предају извештаја о обављеној ревизији годишњег финансијског

извештаја, објави у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике извод из годишњег финансијског извештаја, који садржи:

- 1) резиме годишњих финансијских извештаја и извештај о ревизији из члана 65. овог закона;
- 2) податке о променама правног и финансијског положаја јавног друштва;
- 3) обавештење о месту на коме се може извршити увид у комплетан финансијски извештај и извештај ревизора;
- 4) изјаву о битним променама података из проспекта;
- 5) друге прописане податке.

Садржину и начин објављивања извода из финансијских извештаја прописује Комисија.

Објављивање годишњег финансијског извештаја

Члан 67.

Акционарско друштво чијим се акцијама тргује на организованом тржишту дужно је да, најкасније у року од 30 дана од истека рока за предају извештаја о обављеној ревизији годишњег финансијског извештаја, објави годишњи извештај о пословању на начин из члана 64. став 1. овог закона.

Управа акционарског друштва чијим се акцијама тргује на организованом тржишту дужна је да сачини изјаву о шестомесечном плану пословања тог друштва и да је објави на начин из члана 64. став 1. овог закона.

Изјава из става 2. овог члана за прво полугодиште текуће године објављује се од 15. марта до 15. маја исте године, а за друго полугодиште текуће године од 15. септембра до 15. новембра исте године.

Изјава из става 2. овог члана обавезно садржи објашњење битних материјалних догађаја и трансакција у датом периоду и њихов утицај на финансијско стање издаваоца, као и општи приказ финансијског положаја тог друштва.

Садржину и форму објављивања извештаја о пословању прописује Комисија.

Обавештење о поседовању акција с правом гласа и одговорност за истинитост података

Члан 68.

Лице које стекне или располаже акцијама са правом гласа истог акционарског друштва заједно са повезаним лицима тако да њихово учешће у управљању у том друштву достигне, пређе или падне испод 5%, 10%, 25%, 33%, 50%, 66%, 75% или 95% од укупног броја гласова у скупштини тог друштва, дужно је да о томе у року од три дана од дана настанка промене обавести издаваоца, Комисију и организацију надлежну за спречавање монопола.

Садржину и начин објављивања обавештења из става 1. овог члана прописује Комисија.

Ако лице из става 1. овог члана поступи супротно обавези из тог става, губи право гласа по основу тако стеченог учешћа у основном капиталу акционарског друштва.

О губитку права гласа у случају из става 3. овог члана Комисија обавештава Централни регистар.

Одговорност за истинитост и потпуност података

Члан 69.

На одговорност за истинитост и потпуност података у извештајима о битним догађајима, годишњим и полугодишњим финансијским извештајима, извештајима о извршеној ревизији финансијских извештаја, изводу из тих извештаја, обавештењу о поседовању акција с правом гласа и извештајима учесника на организованом тржишту, сходно се примењују одредбе овог закона о одговорности за истинитост и потпуност података у проспекту за издавање хартија од вредности.

Надзор над извештавањем јавних друштава

Члан 70.

Надзор над извештавањем јавних друштава врши Комисија.

Ако Комисија у вршењу надзора из става 1. овог члана утврди да је јавно друштво у извештавању поступило супротно одредбама овог закона, наложиће том друштву да утврђене неправилности отклони у одређеном року и да достави доказ о томе.

Ако јавно друштво не поступи по налогу из става 2. овог члана, Комисија доноси решење којим ће утврдити да је јавно друштво повредило обавезу извештавања, то решење доставља организатору тржишта на коме се тргује предметним хартијама од вредности и јавно га објављује на начин из члана 64. став 1. овог закона.

Комисија може предузети и друге мере у складу са овим законом.

XI. ПРИВИЛЕГОВАНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Забрана коришћења привилегованих информација

Члан 71.

Нико не може да стиче, купује, продаје или на други начин располаже хартијама од вредности коришћењем привилегованих информација.

Забрана коришћења привилегованих информација односи се на сва лица која знају или су морала знати да поседују привилеговану

информацију, а посебно на лица која су у обављању својих послова, своје професије или функције сазнала за привилеговане информације, као што су:

- 1) запослени код издаваоца;
- 2) чланови управе и надзорног одбора издаваоца;
- 3) ревизор, портфолио менаџер, инвестициони саветник, брокер, финансијски аналитичар, рачуновођа, књиговођа, адвокат, актуар, процењивач, вештак или судија.

Забрана коришћења привилегованих информација односи се и на:

- 1) сва лица која имају учешће у капиталу издаваоца од најмање 10%;
- 2) зависно друштво издаваоца;
- 3) сва лица која су стекла привилеговану информацију а знају, односно могла су знати да су је стекла од лица наведених у овом члану.

Забрана саопштавања привилегованих информација

Члан 72.

Лице из члана 71. овог закона дужно је да као пословну тајну чува податке о привилегованим информацијама и не сме их саопштавати другим лицима, нити на основу њих препоручивати другим лицима да стичу, купују и продају хартије од вредности или на други начин располажу тим хартијама.

Јавна друштва су дужна да сачине списак лица из члана 71. овог закона и да га доставе на захтев Комисије или другог надлежног органа.

Списак лица из става 2. овог члана најмање садржи информације које се односе на идентитет лица која располажу привилегованим информацијама, разлог за стављање на списак и датум састављања списка.

Јавна друштва су дужна да податке из наведеног списка редовно обнављају у случају када наступи било која промена података из списка и да спискове чувају најмање пет година од дана састављања.

Јавна друштва су дужна да лица са списка упознају у писменој форми са обавезом чувања привилегованих информација и прописаним санкцијама у случају непоштовања прописаних обавеза из става 1. овог члана.

Дужност пријављивања

Члан 73.

Лице из члана 71. овог закона дужно је да о свакој извршеној куповини или продаји хартија од вредности на које се односи привилегована информација обавести издаваоца, Комисију и организатора тржишта на коме се обавља трговина тим хартијама.

Садржину и начин давања обавештења из става 1. овог члана прописује Комисија.

Надзор

Члан 74.

Ради спречавања злоупотребе привилегованих информација, Комисија може од свих лица којима могу бити доступне привилеговане информације захтевати да дају одговарајућа обавештења и податке.

Ако, на основу чињеница и околности утврђених у вршењу надзора, Комисија утврди да су злоупотребљене привилеговане информације, покренуће поступак пред надлежним државним органом.

Заступничка изјава

Члан 75.

Акционарско друштво је дужно да уз позив за одржавање скупштине акционара, акционарима с правом гласа достави обавештење о њиховом праву да именују заступника за ту скупштину и образац заступничке изјаве, осим ако акционарско друштво има мање од 15 акционара или је оснивачким актом или статутом акционарског друштва давање те изјаве искључено.

Заступнике акционара с правом гласа утврђује скупштина акционарског друштва, на предлог управе тог друштва или његових акционара.

Комисија утврђује облик и садржину заступничке изјаве из овог члана и доноси решење о одобрењу те изјаве.

XII. ОРГАНИЗАТОР ТРЖИШТА

Организатор тржишта

Члан 76.

Организатор тржишта обавља делатност организовања берзанског и ванберзанског тржишта, у складу с овим законом.

Организатор тржишта може бити берза и организатор ванберзанског тржишта.

Организатор тржишта је правно лице основано као акционарско друштво, у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Делатност организовања трговине хартијама од вредности и другим финансијским инструментима на берзанском, односно ванберзанском тржишту не може се обављати без претходно добијене дозволе Комисије за рад берзе, односно дозволе за рад организатора ванберзанског тржишта.

Комисија води регистар издатих дозвола за рад организатора тржишта.

Дозвољено је спајање организатора тржишта искључиво са другим организатором тржишта, уз претходно добијену сагласност Комисије.

Комисија ближе уређује поступак спајања организатора тржишта и документацију која се подноси.

1. БЕРЗА

Члан 77.

Берза је правно лице организовано као акционарско друштво које, у складу са овим законом, обавља делатност организовања трговине хартијама од вредности и другим финансијским инструментима на берзанском тржишту, односно на берзанском и ванберзанском тржишту.

Оснивач, односно акционар берзе може бити Република Србија, домаће и страно, правно и физичко лице.

Када лице намерава да стекне квалификовано учешће, односно намерава да стекне акције с правом гласа тако да његово учешће у капиталу берзе достигне, пређе или падне испод 5%, 10%, 15%, 20%, 33% или 50% од укупног броја гласова у скупштини берзе, дужно је да претходно обавести Комисију која врши процену из става 6. овог члана и даје претходну сагласност.

Садржину и начин објављивања обавештења из става 3. овог члана прописује Комисија.

Одредба става 3. овог члана не односи се на Републику и Народну банку Србије.

Комисија у периоду који не може трајати дужи од 3 месеца од пријема обавештења из става 3. овог члана одлучује о подобности и поузданости нових лица која стичу квалификовано учешће и о томе доноси решење.

Комисија ће донети позитивно решење уколико се на основу добијених информација може закључити да лица која поседују квалификовано учешће имају добру пословну репутацију и да им је финансијски положај такав да се може претпоставити да неће имати негативан утицај на пословање берзе.

Ближе услове за одређивање критеријума подобности и поузданости лица која стичу квалификовано учешће утврђује Комисија.

Берза, односно Централни регистар одмах обавештава Комисију о преласку, односно спуштању испод 5%, 10%, 15%, 20%, 33% или 50% од укупног броја гласова у скупштини берзе.

Ако банка и осигуравајуће друштво стиче квалификовано учешће у смислу овог закона, неопходна је претходна сагласност Народне банке Србије.

Берза је дужна да најмање једанпут годишње достави Комисији податке о лицима која поседују квалификовано учешће, као и податке о њиховом процентуалном учешћу у капиталу берзе.

Лице које стекне квалификовано учешће, односно пређе прагове из става 3. овог члана супротно одредбама овог члана, односно без сагласности Комисије, губи право гласа по основу тако стечених акција.

На берзу се примењују одредбе закона којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није друкчије одређено.

Делатност берзе

Члан 78.

Организовање трговине хартијама од вредности обухвата следеће послове:

- 1) организовање јавне понуде хартија од вредности и повезивање понуде и тражње хартија од вредности;
- 2) објављивање информације о понуди, тражњи и тржишној цени хартија од вредности и других података значајних за трговину хартијама од вредности;
- 3) утврђивање и објављивање курсних листа хартија од вредности;
- 4) обављање других послова у складу са овим законом.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на пословање са другим финансијским инструментима.

Забрањени послови

Члан 79.

Берза не може трговати хартијама од вредности, нити давати савете који се односе на куповину и продају хартија од вредности и других финансијских инструмената, као ни савете о избору брокерско-дилерског друштва или овлашћене банке, не може обављати послове који су овим законом одређени као делатности брокерско-дилерског друштва, нити друге послове, осим послова утврђених у члану 78. овог закона.

Основни капитал

Члан 80.

Новчани део основног капитала берзе не може бити мањи од 1.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан уплате.

Дозвола за рад берзе

Члан 81.

Комисија издаје дозволу за рад берзе на основу поднетог захтева.

Уз захтев из става 1. овог члана, прилаже се:

- 1) оснивачки акт берзе;
- 2) доказ о пореклу оснивачког капитала;
- 3) доказ о уплати основног капитала на привремени рачун код банке;
- 4) доказ о кадровској и организационој оспособљености и техничкој опремљености;
- 5) статут берзе;
- 6) правила пословања берзе;
- 7) правилник о листингу и котацији берзе;
- 8) списак оснивача, односно акционара берзе са изводом из регистра привредних субјеката, односно овереним преводом извода из регистра за страна правна лица;
- 9) подаци о учешћу лица из тачке 8. овог става у основном капиталу берзе, које се изражава у процентима;
- 10) тарифник берзе;
- 11) подаци о члановима управе берзе.

Садржину захтева за давање дозволе за рад берзе ближе прописује Комисија.

Решење о давању дозволе за рад берзе

Члан 82.

Комисија доноси решење о давању дозволе за рад берзе кад утврди:

- 1) ваљаност захтева из члана 81. овог закона;
- 2) да су испуњени услови утврђени законом;
- 3) да је приложена прописана документација;
- 4) да су лица која поседују квалификовано учешће подобна и поуздана.

Комисија одбија захтев за давање дозволе за рад берзе ако утврди да постоји један или више од следећих разлога за одбијање захтева:

- 1) да нису испуњени услови за рад берзе прописани овим законом;
- 2) да чланови управе берзе не испуњавају услове из овог закона;
- 3) да порекло основног капитала није јасно и несумњиво на основу приложених доказа, односно да достављене податке није могуће проверити;
- 4) да је структура повезаних лица таква да онемогућава ефикасно вршење надзора над пословањем берзе;
- 5) да лица која поседују квалификовано учешће не испуњавају критеријуме подобности и поузданости.

Комисија доноси решење о давању дозволе за рад берзе у року од 60 дана од дана подношења уредног захтева.

Дозвола за рад берзе даје се на неодређено време.

Упис у регистар привредних субјеката

Члан 83.

Берза стиче својство правног лица уписом у регистар привредних субјеката.

Берза је дужна да, у року од 30 дана од дана пријема решења Комисије о давању дозволе за рад и решења о давању претходне сагласности за избор, односно именовање чланова управе берзе, поднесе пријаву за упис у регистар привредних субјеката, у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката.

Извод из уписа у регистар привредних субјеката берза доставља Комисији, у року од седам дана од дана пријема решења о упису.

Берза не сме да отпочне да обавља делатност за коју је добила дозволу за рад пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката.

Члан 84.

Правно лице које није добило дозволу за рад берзе у складу са овим законом, као ни предузетник, не могу бити уписани у регистар привредних субјеката и не могу у правном промету користити назив берза, нити речи изведеног значења, осим ако то није прописано другим законом.

Управа берзе

Члан 85.

Комисија доноси решење о давању претходне сагласности за избор, односно именовање директора, односно председника и чланова управног одбора берзе (у даљем тексту: члан управе).

Услови за избор, односно именовање чланова управе

Члан 86.

За члана управе берзе може бити изабрано лице за које је дата сагласност из члана 85. овог закона, а и које није:

1) правноснажно осуђивано за кривична дела против радних односа, привреде, имовине, правосуђа, прања новца, јавног реда и правног саобраћаја и службене дужности, а за које је као најмања мера прописана казна затвора у трајању од једне године, као ни за кривично дело утврђено овим законом;

2) извршило тежу повреду одредаба овог закона о правилима сигурног и доброг пословања, о забрани коришћења и саопштавања

привилегованих информација, односно о забрани манипулација, правила пословног морала, савесног пословања и правила о управљању ризиком или на други начин теже угрозило интересе учесника на организованом тржишту.

Члан управе берзе не може бити лице које је члан управе:

- 1) другог организатора тржишта или је његов запослени;
- 2) брокерско-дилерског друштва или овлашћене банке;
- 3) банке са којом берза има закључен уговор;
- 4) повезаних лица у односу на лица из тач. 1) и 2) овог става.

Члан управе берзе мора имати одговарајућу пословну репутацију и најмање три године радног искуства стеченог у обављању послова у вези са хартијама од вредности у земљи или иностранству на пословима:

- 1) у брокерско-дилерском друштву;
- 2) на берзи хартија од вредности, односно финансијских деривата;
- 3) у банци;
- 4) у друштву за управљање инвестиционим или добровољним пензијским фондовима;
- 5) у осигуравајућем друштву;
- 6) у Народној банци Србије, органу државне управе, организацији или правном лицу које послове у вези са хартијама од вредности обавља за рачун државе као поверене послове;
- 7) у Комисији;
- 8) у Централном регистру;
- 9) научног радника из области хартија од вредности, привредног права, рачуноводства и ревизије;
- 10) у привредном друштву или другом правном лицу на финансијским пословима.

Садржина захтева и документација

Члан 87.

Садржину захтева за давање претходне сагласности из члана 85. овог закона прописује Комисија.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се:

- 1) доказ да лице за које се захтева давање сагласности испуњава услове из члана 86. овог закона;
- 2) план организовања и вођења послова берзе, који припрема лице за које се захтева давање сагласности.

Решење о давању сагласности

Члан 88.

Комисија доноси решење о давању претходне сагласности за избор, односно именовање члана управе берзе кад утврди да су испуњени услови утврђени законом и актима берзе и да је приложена прописана документација.

Када се захтев за давање сагласности из става 1. овог члана подноси уз захтев за давање дозволе за рад берзе, Комисија покреће и води јединствен поступак.

Комисија одбија захтев за давање сагласности из става 1. овог члана кад утврди да нису испуњени услови из члана 86. овог закона.

Повлачење сагласности

Члан 89.

Комисија повлачи претходну сагласност за избор, односно именовање члана управе берзе кад утврди:

- 1) да је решење о давању сагласности донето на основу неистинитих података;
- 2) да је лице за које је дата сагласност правноснажно осуђено за кривично дело из члана 86. став 1. тачка 1) овог закона;
- 3) да је лице за које је дата сагласност извршило повреду из члана 86. став 1. тачка 2) овог закона.

Кадровска и организациона оспособљеност и техничка опремљеност берзе

Члан 90.

Комисија ће берзи дати дозволу за рад ако берза:

- 1) има најмање три лица која су запослена на неодређено време, која имају дозволу за обављање послова брокера, а која им раније није одузимана и испуњавају услове из члана 86. став 1. овог закона;
- 2) испуњава друге услове који се односе на кадровску и организациону оспособљеност и техничку опремљеност, у складу са овим законом и актом Комисије.

Запослени на берзи

Члан 91.

Запослени на берзи не могу бити чланови управе, нити запослени код брокерско-дилерских друштава, банака или издавалаца хартија од вредности чијим се хартијама од вредности тргује на тој берзи.

Забрана из става 1. овог члана траје и по престанку радног односа - највише шест месеци од дана престанка радног односа, ако је то предвиђено уговором о раду.

Општи акти берзе

Члан 92.

Општи акти берзе су статут, правила пословања, правилник о тарифи, правилник о листингу и котацији и други општи акти.

Правилима пословања берзе уређују се нарочито:

- 1) врсте послова, услови и начин њиховог обављања;
- 2) услови и начин обављања послова чланова берзе;
- 3) врсте и услови трговине хартијама од вредности и другим финансијским инструментима;
- 4) општи услови и начин пријема хартија од вредности и других финансијских инструмената на листинг берзе и разлози и поступак за искључење хартија од вредности са листинга;
- 5) услови и начин издавања, повлачења и брисања финансијских деривата;
- 6) начин утврђивања и објављивања каматних стопа, односно цена хартија од вредности и других финансијских инструмената којима се тргује на берзи;
- 7) начин обављања обрачунских трансакција за извршење послова закључених на берзи;
- 8) међусобна права и обавезе берзе и чланова берзе;
- 9) недозвољене радње, односно манипулације на тржишту;
- 10) надзор и мере у надзору;
- 11) друга питања од значаја за рад берзе.

Правилником о листингу и котацији уређују се посебни услови и поступак пријема на листинг хартија од вредности и других финансијских инструмената, као и брисања с листинга, односно искључење, затим ближа правила о поступку и учесницима у трговању хартијама од вредности на берзи, као и друга питања значајна за листинг и котацију.

Комисија за листинг и котацију хартија од вредности

Члан 93.

Берза има комисију за листинг и котацију хартија од вредности.

Чланове комисије из става 1. овог члана именује управни одбор берзе.

Члан 94.

Берза је дужна да од Комисије прибави претходну сагласност на измену:

- 1) оснивачког акта;
- 2) статута;
- 3) правила пословања;
- 4) правилника о листингу и котацији;
- 5) правилника о тарифи.

Промена назива, седишта и адресе

Члан 95.

Берза је дужна да Комисију обавести о промени назива, седишта или адресе пре подношења пријаве за упис те промене.

У случају промене назива берзе, берза подноси Комисији захтев за давање сагласности на измене аката.

Уз обавештење о промени из става 1. овог члана, берза прилаже доказ да испуњава услове техничке опремљености.

Члан берзе

Члан 96.

Послове трговине хартијама од вредности на берзи обављају чланови берзе.

Изузетно од става 1. овог члана, хартијама од вредности на берзи могу трговати Република и Народна банка Србије.

Чланови берзе су брокерско-дилерска друштва и овлашћене банке.

Статутом берзе прописују се услови за стицање својства члана берзе, општа питања надзора који берза спроводи над пословањем члана берзе, као и услови за искључење члана и престанак чланства.

Пријем у чланство берзе врши се на основу поднетог захтева и документације прописане актима берзе.

Берза ће примити у чланство брокерско-дилерско друштво, односно овлашћену банку, ако испуњавају услове за стицање својства члана берзе утврђене статутом берзе.

Берза доноси решење о захтеву из става 5. овог члана у року од 15 дана од дана пријема тог захтева и доставља га брокерско-дилерском друштву, односно овлашћеној банци и Комисији.

Берза у управним стварима сходно примењује одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Решења берзе су коначна и против њих се може покренути управни спор.

Члан 97.

Берза не сме повредити принцип равноправности чланова берзе.

Члан берзе је дужан нарочито да:

- 1) се придржава свих аката берзе;
- 2) савесно обавља послове на берзи;
- 3) не злоупотребљава информације које нису доступне свим учесницима на берзи;
- 4) писмено обавештава берзу о свакој промени својих овлашћења, права, обавеза и одговорности у правном промету, а нарочито о променама које се односе на услове на основу којих је стекао чланство на берзи;
- 5) плаћа чланарину, провизију од закључених послова трговине хартијама од вредности на берзи и друге накнаде утврђене правилником о тарифи.

Члан 98.

Берза врши надзор чланова берзе у вези са пословима закљученим на берзи.

У вршењу надзора из става 1. овог члана, берза има право непосредног увида у књигу налога члана берзе и других докумената у вези с пословима који се закључују на берзи.

О предузетим мерама према члановима берзе, берза обавештава Комисију.

Берза је дужна да у истим околностима предузима исте мере према свим члановима берзе.

Информациони систем берзе

Члан 99.

Берза организује информациони систем којим се обезбеђује:

- 1) да сви учесници у трговини хартијама од вредности и другим финансијским инструментима могу истовремено, равноправно и под једнаким условима давати и прихватати налоге за куповину и продају хартија од вредности и других финансијских инструмената на берзи;
- 2) да сви учесници у трговини хартијама од вредности и другим финансијским инструментима на берзи имају у истом тренутку једнак приступ

информацијама о хартијама од вредности и другим финансијским инструментима којима се обавља трговина.

Арбитража

Члан 100.

Ради решавања спорова између учесника на берзи по пословима закљученим на берзи, берза образује арбитражу.

Арбитража берзе има листу арбитра, коју прописује скупштина берзе.

Чланови управе берзе не могу бити чланови арбитраже берзе.

Арбитража берзе доноси правилник којим се уређује начин обављања послова арбитраже.

Одлука арбитраже је коначна.

Комисија прописује услове и начин образовања арбитраже у случајевима евентуалних спорова између берзе и учесника на берзи.

Берзанско тржиште

Члан 101.

На берзанском тржишту може се трговати само хартијама од вредности и другим финансијским инструментима који су примљени на листинг берзе.

Услове за листинг и котацију хартија од вредности и других финансијских инструмената на берзи прописује берза, правилником о листингу и котацији тих хартија на који Комисија даје сагласност.

Хартије од вредности и друге финансијске инструменте берза укључује на берзанско тржиште на захтев издаваоца, у складу са одредбама члана 49. овог закона и ако су испуњени услови за пријем на листинг берзе утврђени правилником о листингу и котацији.

Берза јавно објављује на својој интернет страници и у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике листу издавалаца и врсту хартија од вредности и других финансијских инструмената за које је донела решење о пријему на листинг берзе, у року од два дана од дана доношења решења.

Члан 102.

Изузетно од члана 101. овог закона, дужничким хартијама од вредности које издају Република и Народна банка Србије, може се трговати на берзанском тржишту без посебних услова које утврђује берза за друге издаваоце хартија од вредности.

Члан 103.

Иностране хартије од вредности, односно хартије од вредности које издају страна правна лица, могу се примити на листинг и котирати на берзи под условима утврђеним овим законом и актима берзе.

Отпочињање трговине на берзи

Члан 104.

Трговина хартијама од вредности и другим финансијским инструментима на берзи може почети после објављивања решења о пријему на листинг хартија од вредности.

Курсна листа хартија од вредности

Члан 105.

Берза утврђује курсну листу хартија од вредности и других финансијских инструмената којима се тргује на берзи.

Курсна листа је извештај берзе који мора садржати податке о хартијама од вредности и другим финансијским инструментима којима се трговало тог дана, количинама, ценама и променама цена.

Курсна листа из става 1. овог члана доставља се свакога дана Комисији.

Берза је дужна да свакодневно у најмање два дневна листа који се дистрибуирају на целој територији Републике и у просторијама берзе - објављује курсну листу хартија од вредности и других финансијских инструмената којима се трговало на берзи.

Привремена обустава трговине и искључење хартија од вредности

Члан 106.

Берза привремено обуставља трговину одређеним хартијама од вредности и другим финансијским инструментима којима се тргује на берзи у случају да трговина тим финансијским инструментима изазове или може изазвати поремећај на тржишту, односно ако је то потребно ради заштите инвеститора.

Привремена обустава из става 1. овог члана траје до стицања услова за наставак трговине, а најдуже шест месеци од дана доношења решења берзе о привременој обустави трговине.

Берза привремено обуставља трговину одређеним хартијама од вредности и другим финансијским инструментима којима се тргује на берзи на захтев Комисије ако Комисија процени да је то потребно ради заштите инвеститора, односно организованог тржишта.

Берза прописује начин на који се врши привремена обустава трговине хартијама од вредности на берзи.

Члан 107.

Берза искључује са листинга хартије од вредности одређеног издаваоца ако:

- 1) се трговина хартијама од вредности не врши дуже од шест месеци;
- 2) издавалац престане да испуњава услове за листинг на берзи;
- 3) хартијама од вредности истекне рок доспећа;
- 4) је над правним лицем које је издало хартије од вредности отворен поступак стечаја или ликвидације;
- 5) издавалац поднесе захтев за укључење на другу берзу или ванберзанско тржиште;
- 6) то захтева издавалац у случају промене његове правне форме и преласка из отвореног у затворено акционарско друштво, у складу са законом којим се уређују привредна друштва;
- 7) Комисија процени да је то потребно ради заштите инвеститора, односно организованог тржишта.

Члан 108.

Берза доноси решење о привременој обустави и искључењу хартија од вредности и других финансијских инструмената.

Решење из става 1. овог члана берза је дужна да одмах достави издаваоцу и Комисији, као и да га објави на начин из члана 105. став 4. овог закона.

Надзор над пословањем берзе

Члан 109.

Комисија најмање два пута годишње врши надзор над законитошћу пословања берзе.

Надзор над законитошћу из става 1. овог члана подразумева и непосредан надзор у пословним просторијама берзе.

Овлашћено лице Комисије може у поступку надзора да:

- 1) прегледа акте, пословне књиге, изводе с рачуна, кореспонденције и друге документе берзе;
- 2) захтева информације о појединим питањима значајним за пословање берзе.

О извршеном надзору над законитошћу пословања берзе саставља се записник.

Члан 110.

Ако у поступку надзора утврди незаконитости, односно неправилности у пословању берзе, Комисија доноси одлуку којом налаже берзи да у одређеном року отклони те незаконитости, односно неправилности и може предузети једну или више мера:

- 1) изрећи јавну опомену;
- 2) дати налог берзи да привремено обустави трговину одређеним хартијама од вредности, односно да искључи са листинга одређене хартије од вредности;
- 3) дати налог берзи да привремено обустави рад у трајању до три месеца;
- 4) дати налог за привремену забрану располагања средствима са рачуна берзе и другом имовином берзе у трајању до три месеца;
- 5) дати налог за привремену забрану исплате накнада члановима органа управе берзе и запосленима;
- 6) одузети дозволу за рад берзе;
- 7) предузети и друге мере, у складу са овим законом и својим актима.

Одлуку о предузетим мерама из става 1. овог члана Комисија објављује у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике и на својој интернет страници, осим ако би такво објављивања озбиљно угрозило финансијско тржиште или проузроковало несразмерну штету за берзу.

Ближе услове и начин вршења надзора, поступак издавања налога и предузимања мера, рокове за извршавање налога и трајање мера прописује Комисија.

Комисија је дужна да у истим околностима предузима исте мере.

Престанак рада берзе

Члан 111.

Комисија одузима берзи дозволу за рад:

- 1) ако берза не обавља делатност дуже од шест месеци;
- 2) ако је дозвола за рад прибављена на основу неистинитих података;
- 3) ако берза не обавља послове у вези са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима у складу са овим законом;
- 4) ако престане да испуњава услове прописане за добијање дозволе за рад;
- 5) ако прекрши обавезу забране манипулације;
- 6) ако у року утврђеном актом Комисије не поступи по налогу Комисије за отклањање утврђених незаконитости, односно неправилности;

7) ако Комисију обавести о престанку обављања делатности и поднесе захтев за брисање из регистра дозвола за рад организатора тржишта.

Кад Комисија одузме берзи дозволу за рад, покренуће поступак њене ликвидације, односно стечаја, у складу са законом.

Одлука о отварању поступка ликвидације, односно стечаја над берзом доставља се Комисији.

2. ОРГАНИЗАТОР ВАНБЕРЗАНСКОГ ТРЖИШТА

Члан 112.

Организатор ванберзанског тржишта је правно лице организовано као акционарско друштво које, у складу са овим законом, обавља делатност организовања трговине хартијама од вредности и другим финансијским инструментима на ванберзанском тржишту.

Оснивач, односно акционар организатора ванберзанског тржишта може бити Република, домаће и страно, правно и физичко лице.

На организатора ванберзанског тржишта примењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није друкчије одређено.

Основни капитал

Члан 113.

Новчани део основног капитала организатора ванберзанског тржишта не може бити мањи од 750.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан уплате.

Ванберзанско тржиште

Члан 114.

На ванберзанско тржиште се укључују хартије од вредности и други финансијски инструменти у складу са одредбом члана 49. овог закона, односно на захтев издаваоца за прелазак са једног на друго организовано тржиште.

Организатор ванберзанског тржишта ближе прописује начин пријема хартија од вредности и других финансијских инструмената које испуњавају услове из члана 50. став. 1. овог закона.

Сходна примена

Члан 115.

Одредбе овог закона које се односе на правни статус, стицање квалификованог учешћа, делатност, издавање дозволе за рад, упис у судски регистар, коришћење назива, управу, запослена лица, опште акте, промену

назива седишта и адресе, чланове, информациони систем, арбитражу, трговину дужничким хартијама од вредности Републике и Народне банке Србије, иностране хартије од вредности, хартије страног правног лица, почетак трговања, курсну листу, обуставу трговине хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, надзор и престанак рада берзе, као и одредба из члана 105. став 4. и члана 107. став 1. тач. 3)-7) овог закона, сходно се примењују и на организатора ванберзанског тржишта.

Извештавање

Члан 116.

Берза, односно организатор ванберзанског тржишта је дужан да Комисији доставља:

1) податке о трговини хартијама од вредности и другим финансијским инструментима - свакодневно, на крају радног дана;

2) податке о пријему у чланство, одбијању пријема и престанку чланства - у року од три дана од дана пријема, одбијања или престанка чланства;

3) податке о пријему на листинг, одбијању пријема и искључењу хартија од вредности и других финансијских инструмената са листинга - у року од три дана од дана пријема, одбијања или искључења;

4) годишње финансијске извештаје, са извештајем о извршеној ревизији финансијских извештаја, и извештај о пословању - до 15. јула текуће године за претходну годину;

5) месечне извештаје о пословању - до 15. у месецу за претходни месец;

6) податке о свакој промени у вези са испуњењем услова прописаних за обављање делатности за које је добијена дозвола за рад - у року од осам дана од дана настанка промене;

7) месечне извештаје о извршеном надзору - до 15. у месецу за претходни месец;

8) друге податке и информације - по захтеву Комисије.

Садржину података из става 1. овог члана прописује Комисија.

Забрана манипулације

Члан 117.

Забрањено је стварати неистиниту слику о организованом тржишту, а нарочито:

1) утицати на висину тржишне цене хартија од вредности и других финансијских инструмената куповином, продајом и позајмљивањем којима се не врши промена законитих ималаца;

2) давати овлашћеном учеснику на организованом тржишту налоге за куповину, односно продају, уз истовремено давање налога за продају, односно куповину истих хартија од вредности и других финансијских

инструмената, у истом броју и по истој цени, истом или другом овлашћеном учеснику на том тржишту, када се зна да је друго лице дало или да ће дати налог за куповину, односно продају истих финансијских инструмената по истој цени, истом или другом овлашћеном учеснику на том тржишту, на основу претходног споразума са овлашћеним учесником на организованом тржишту - ако се та радња предузима ради утицаја на промену цене на организованом тржишту на основу којих налогодавац или друга лица могу остваривати имовинску корист.

Забрањено је на организованом тржишту предузимати радње искључиво ради:

1) повећања цене одређених хартија од вредности и других финансијских инструмената и подстицања других инвеститора да купе те инструменте;

2) смањења цена одређених хартија од вредности и других финансијских инструмената и подстицања инвеститора на продају тих инструмената;

3) стварања привида у погледу обима промета хартија од вредности и других финансијских инструмената.

Лица која учествују у манипулацији из ст. 1. и 2. овог члана солидарно одговарају за штету.

Сви учесници на организованом тржишту, и то: организатор тржишта, брокерско-дилерска друштва, банке које обављају кастоди услуге, овлашћене банке и Централни регистар, дужни су да одмах обавесте Комисију о могућим, односно уоченим манипулацијама на тржишту.

Члан 118.

Запослени и чланови управе берзе, односно организатор ванберзанског тржишта:

1) дужни су да, као пословну тајну, чувају податке о промету хартија од вредности и других финансијских инструмената који нису јавно објављени, као и друге податке за које су сазнали у обављању својих дужности или на други начин, и не смеју их саопштавати трећим лицима, користити или трећим лицима омогућити да их користе;

2) не смеју давати савете о трговини хартијама од вредности и другим финансијским инструментима и улагању у исте, нити мишљење о повољности или неповољности трговине хартијама од вредности и другим финансијским инструментима;

3) не смеју давати савете на избор брокерско-дилерских друштава и овлашћених банака.

Изузетно од става 1. овог члана, подаци из тог става саопштавају се и стављају на увид трећим лицима само приликом надзора законитости пословања који врши овлашћено лице Комисије или на основу налога суда, односно другог надлежног државног органа.

Забрана ширења неистинитих информација

Члан 119.

Забрањено је ширење информација којима се ствара привид о чињеницама и околностима које утичу или могу утицати на цену хартија од вредности и других финансијских инструмената, на учеснике, на стање или кретање на организованом тржишту, с намером да се једно или више лица подстакну на то да закључе или не закључе уговоре о промету хартија од вредности и других финансијских инструмената, или да остваре, односно уздрже се од остваривања права која су у вези са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима.

Лица која шире неистините информације из става 1. овог члана солидарно одговарају за штету.

Трговина стандардизованим финансијским дериватима

Члан 120.

Трговина стандардизованим финансијским дериватима врши се на организованом тржишту, а нестандардизованим финансијским дериватима ван организованог тржишта.

Организатор тржишта прописује услове за увођење стандардизованих финансијских деривата у трговину на организованом тржишту, услове за обављање трговине тим дериватима, начин измирења обавеза из послова закључених у трговини стандардизованим финансијским дериватима, односно клиринга и салдирања, по претходно прибављеној сагласности Комисије.

Комисија забрањује увођење стандардизованог финансијског деривата у трговину, односно забрањује даљу трговину стандардизованим финансијским дериватом чија је трговина започета на организованом тржишту ако је то потребно ради заштите инвеститора.

Члан 121.

Стандардизованим финансијским дериватима може се трговати ван организованог тржишта када се понуда за куповину, односно продају врши без јавног оглашавања, ако се, с обзиром на врсту стандардизованог финансијског деривата, њиме може трговати и ван организованог тржишта и ако:

- 1) куповину, односно продају стандардизованих финансијских деривата врши Република;
- 2) куповину, односно продају стандардизованих финансијских деривата врши Народна банка Србије;
- 3) су уговорне стране професионални инвеститори.

Члан 122.

На трговину стандардизованим финансијским дериватима, забрану злоупотребе поверљивих информација и измиривање обавеза из послова закључених у трговини тим инструментима, сходно се примењују одредбе овог закона о трговини хартијама од вредности и измирењу обавеза из послова закључених у трговини хартијама од вредности.

XIII. ОВЛАШЋЕНИ УЧЕСНИЦИ НА ОРГАНИЗОВАНОМ ТРЖИШТУ

1. БРОКЕРСКО-ДИЛЕРСКО ДРУШТВО

Оснивање

Члан 123.

Брокерско-дилерско друштво је правно лице организовано као акционарско друштво које делатности обавља на организованом тржишту у складу са овим законом.

На брокерско-дилерско друштво примењују се одредбе закона којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није друкчије одређено.

Делатности брокерско-дилерског друштва не могу се обављати без дозволе за обављање тих делатности на организованом тржишту, коју даје Комисија.

Брокерско-дилерско друштво може основати правно и физичко лице.

Одредбе члана 77. овог закона које уређују стицање квалификованог учешћа у капиталу берзе сходно се примењују и на стицање квалификованог учешћа у капиталу брокерско-дилерског друштва.

Комисија води регистар издатих дозвола за обављање делатности брокерско-дилерског друштва.

Делатности брокерско-дилерског друштва

Члан 124.

Брокерско-дилерско друштво може обављати следеће делатности:

1) посредовање у куповини и продаји хартија од вредности и других финансијских инструмената и куповина и продаја тих инструмената у своје име, а за рачун налогодавца, односно у име и за рачун налогодавца (брокерски послови);

2) куповина и продаја хартија од вредности и других финансијских инструмената у своје име и за свој рачун, ради остваривања разлике у цени (дилерски послови);

3) обавезна куповина и продаја хартија од вредности и других финансијских инструмената у своје име и за свој рачун по цени коју унапред објављује брокерско-дилерско друштво (послови маркет-мејкера);

4) управљање хартијама од вредности и другим финансијским инструментима у име и за рачун налогодавца (послови портфолио менаџера);

5) организовање издавања хартија од вредности и других финансијских инструмената без обавезе откупа непродатих хартија од вредности, односно организовање укључивања хартија од вредности на организовано тржиште (послови агента емисије);

6) организовање издавања хартија од вредности и других финансијских инструмената са обавезом њиховог откупа од издаваоца ради даље продаје, или са обавезом откупа од издаваоца непродатих хартија од вредности (послови покровитеља емисије);

7) пружање саветодавних услуга у вези с пословањем хартија од вредности и других финансијских инструмената (послови инвестиционог саветника).

У оквиру делатности из става 1. овог члана, брокерско-дилерско друштво може обављати и послове из члана 181. став 1. овог закона, изузев послова из тачке 2. тог става.

Послове инвестиционог саветника брокерско-дилерско друштво не може обављати као једину делатност.

Одредбе о делатностима брокерско-дилерских друштава односе се и на пословање другим финансијским инструментима.

Брокерско-дилерско друштво може обављати и послове који се односе на трговину другим финансијским инструментима, ако је то прописано посебним законом.

Изузеци од обавезе добијања дозволе за обављање делатности

Члан 125.

Дозвола за обављање послова инвестиционог саветника није обавезна када се такви послови обављају:

1) поводом пружања саветодавних услуга у оквиру основне делатности коју обавља адвокат, порески саветник, рачуновођа или ревизор - ако лице које пружа саветодавне услуге то чини без посебне накнаде, осим накнаде коју прима за обављање основне делатности;

2) у оквиру основне делатности правних лица основаних у складу са одредбама посебног закона - ако је пружање саветодавних услуга у вези са пословањем хартијама од вредности тим законом утврђено као основна делатност.

Основни капитал

Члан 126.

Новчани део основног капитала брокерско-дилерског друштва не може бити мањи од:

1) 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан уплате за обављање делатности из члана 124. став 1. тач. 1) и 7) овог закона;

2) 100.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан уплате за обављање делатности из члана 124. став 1. тач. 2) и 5) овог закона;

3) 200.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан уплате за обављање делатности из члана 124. став 1. тач. 3) и 4) овог закона;

4) 300.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан уплате за обављање делатности из члана 124. став 1. тачка 6) овог закона.

Основни капитал из става 1. овог члана уплаћује се у целости пре уписа брокерско-дилерског друштва у регистар привредних субјеката, односно пре уписа делатности брокерско-дилерског друштва у регистар привредних субјеката.

Брокерско-дилерско друштво које испуњава услов у погледу основног капитала у складу са ставом 1. овог члана за обављање делатности за коју се захтева већи износ, сматра се да испуњава услов у погледу новчаног дела основног капитала за обављање делатности за коју је прописан нижи износ.

Брокерско-дилерско друштво дужно је да трајно одржава минимални износ основног капитала за обављање делатности из става 1. овог члана.

Кадровска и организациона оспособљеност и техничка опремљеност

Члан 127.

Брокерско-дилерско друштво може обављати делатности из члана 124. став 1. овог закона ако испуњава услове кадровске и организационе оспособљености и техничке опремљености у складу са овим законом и актом Комисије.

Под кадровском оспособљеношћу брокерско-дилерског друштва у смислу става 1. овог члана подразумева се да то друштво има најмање једно лице запослено на неодређено време са дозволом за обављање послова брокера.

Брокерско-дилерско друштво може обављати делатности из члана 124. став 1. тачка 4) овог закона ако испуњава услове утврђене ставом 1. овог члана и има најмање једно лице запослено на неодређено време са дозволом за обављање послова портфолио менаџера.

Брокерско-дилерско друштво може обављати делатности из члана 124. став 1. тачка 7) овог закона ако испуњава услове из става 1. овог члана и има најмање једно лице запослено на неодређено време са дозволом за обављање послова инвестиционог саветника.

Комисија прописује ближе услове за обављање делатности брокерско-дилерског друштва који се односе на организациону оспособљеност и техничку опремљеност.

Брокерско-дилерско друштво може за обављање своје делатности ангажовати и посреднике.

За поступке и штету коју приликом пружања услуга причине посредници, поред њих одговара и брокерско-дилерско друштво.

Комисија својим актом ближе одређује врсте послова које могу обављати посредници, односно услове које морају испуњавати правна или физичка лица да би обављала послове посредника и води регистар посредника.

Дозвола за обављање послова брокера, инвестиционог саветника и портфолио менаџера

Члан 128.

Послове брокера, инвестиционог саветника и портфолио менаџера могу обављати само физичка лица која имају дозволу за обављање тих послова.

Комисија утврђује програм, организује наставу и полагање испита за стицање звања брокера, инвестиционог саветника и портфолио менаџера, издаје сертификат о стицању наведених звања, даје дозволу за обављање тих послова и води регистар ових лица.

Дозволу за обављање послова брокера Комисија даје ако подносилац захтева за добијање те дозволе испуњава следеће услове:

- 1) да је успешно положио тест за стицање звања брокера;
- 2) да испуњава услове из члана 86. став 1. овог закона;
- 3) да му раније није одузета дозвола за обављање тих послова.

Дозволу за обављање послова инвестиционог саветника и портфолио менаџера Комисија даје ако подносилац захтева за добијање те дозволе испуњава следеће услове:

- 1) да је успешно положио тест за стицање звања инвестиционог саветника, односно портфолио менаџера;
- 2) да испуњава услове из члана 86. став 1. овог закона;
- 3) да му раније није одузета дозвола за обављање тих послова;
- 4) да има високу стручну спрему;
- 5) да има најмање три године радног искуства на пословима с хартијама од вредности.

Комисија издаје дозволу за обављање послова и лицу које је у иностранству стекло звање брокера, инвестиционог саветника, односно портфолио менаџера по претходно обављеној нострификацији одговарајућег сертификата, уколико испуњава остале услове из ст. 3. и 4. овог члана.

Нострификацију сертификата из става 5. овог члана врши Комисија на начин прописан својим актима и споразумима закључених између Комисије и надлежних иностраних надзорних органа.

Комисија може лицу које има дозволу за обављање послова брокера, инвестиционог саветника, односно портфолио менаџера привремено забранити обављање тих послова због повреде одредби овог закона о правилима сигурног и доброг пословања - најдуже у трајању до три месеца.

Комисија одузима дозволу за обављање послова брокера, инвестиционог саветника, односно портфолио менаџера ако лице коме је дата та дозвола:

- 1) буде правноснажно осуђено за кривично дело из члана 86. став 1. тачка 1) овог закона;
- 2) извршило тежу повреду одредаба овог закона из члана 86. став 1. тачка 2) овог закона;
- 3) ако је обављало послове за коју није добило дозволу.

Дозвола за обављање делатности брокерско - дилерског друштва

Члан 129.

Садржину захтева и додатне документације за давање дозволе за обављање делатности ближе прописује Комисија.

Уз захтев из става 1. овог члана прилажу се:

- 1) статут брокерско-дилерског друштва;
- 2) правила пословања брокерско-дилерског друштва;
- 3) подаци о оснивачима, броју, врсти и номиналном износу акција, као и подаци о свим лицима са којима је оснивач повезан у смислу овог закона;
- 4) имена и подаци о квалификацијама, искуству и пословној репутацији предложених чланова управе брокерско-дилерског друштва;
- 5) доказ о кадровској и организационој оспособљености и техничкој опремљености брокерско-дилерског друштва;
- 6) правилник о тарифи за обављање делатности брокерско-дилерског друштва.

Ако се захтев из става 1. овог члана подноси ради оснивања брокерско-дилерског друштва, поред документације из става 2. тог члана, прилажу се и:

- 1) уговор о оснивању брокерско-дилерског друштва;

2) извод из регистара привредних субјеката за правна лица - акционаре брокерско-дилерског друштва, као и оверени превод извода из регистра привредних субјеката за страна правна лица;

3) доказ да је надлежно регулаторно тело државе порекла одобрило страном правном лицу учешће у оснивању брокерско-дилерског друштва у Републици или доказ да такво одобрење није потребно по прописима те државе, уколико ће брокерско-дилерско друштво бити зависно друштво страног правног лица;

4) подаци о члановима управе брокерско-дилерског друштва;

5) доказ да ће брокерско-дилерско друштво имати најмање једно лице запослено на неодређено време са дозволом за обављање послова из члана 124. став 1. тач. 2), 3) и 4) овог закона.

Решење о давању дозволе за обављање делатности

Члан 130.

Комисија доноси решење о давању дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва кад утврди:

- ваљаност захтева из члана 129. овог закона;
- да су испуњени услови утврђени овим законом;
- да је приложена прописана документација;
- да су лица која поседују квалификовано учешће подобна и поуздана.

Комисија одбија захтев за давање дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва кад утврди да:

- 1) брокерско-дилерско друштво не испуњава услове за обављање делатности брокерско-дилерског друштва прописане овим законом;
- 2) оснивачи не испуњавају услове прописане овим законом;
- 3) чланови управе брокерско-дилерског друштва не испуњавају услове из члана 86. овог закона;
- 4) порекло основног капитала није јасно и несумњиво на основу приложених доказа, односно да достављене податке није могуће проверити;
- 5) је структура повезаних лица таква да онемогућава ефикасно вршење надзора над пословањем берзе;
- 6) лица која поседују квалификовано учешће не испуњавају критеријуме подобности и поузданости.

Рок за доношење решења

Члан 131.

Комисија доноси решење о давању дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Дозвола у случају статусних промена

Члан 132.

У случају статусних промена, брокерско-дилерско друштво је дужно да, пре подношења пријаве за упис у регистар привредних субјеката, добије дозволу Комисије за припајање, спајање или поделу.

Делови брокерско-дилерског друштва

Члан 133.

Брокерско-дилерско друштво може обављати делатности и у оквиру делова брокерско-дилерског друштва који немају статус правних лица, али имају одређена овлашћења у правном промету, посебан обрачун резултата пословања и посебан подрачун - ако ти делови испуњавају услове за обављање делатности брокерско-дилерског друштва.

Одредбе овог закона о давању дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва сходно се примењују на давање дозволе за обављање тих делатности у делу брокерско-дилерског друштва.

Општи акти брокерско-дилерског друштва

Члан 134.

Општи акти брокерско-дилерског друштва су оснивачки акт, статут, правила пословања и други општи акти.

Правилима пословања брокерско-дилерског друштва уређују се нарочито:

- 1) врсте послова које обавља брокерско-дилерско друштво и услови и начин њиховог обављања;
- 2) врсте налога клијената, начин, услови и редослед њиховог извршења;
- 3) међусобна права и обавезе брокерско-дилерског друштва и његових клијената;
- 4) друга питања од значаја за рад брокерско-дилерског друштва.

Комисија ближе прописује садржину и начин објављивања правила пословања брокерско-дилерског друштва.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да своје услуге наплаћује до максималног износа тарифе коју пре њене примене доставља Комисији, а који је утврђен правилником о тарифи брокерско-дилерског друштва.

Сагласност на измену општих аката

Члан 135.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да од Комисије прибави претходну сагласност на оснивачки акт, измене статута и правила пословања.

Управа брокерско-дилерског друштва

Члан 136.

Комисија доноси решење о давању претходне сагласност за избор, односно именовање директора, односно председника и чланова управног одбора (у даљем тексту: члан управе).

Услови за избор, односно именовање чланова управе

Члан 137.

За члана управе брокерско-дилерског друштва може бити изабрано лице које није:

1) правноснажно осуђивано за кривична дела против радних односа, привреде, имовине, правосуђа, прања новца, јавног реда и правног саобраћаја и службене дужности, а за које је, као најмања мера, прописана казна затвора у трајању од једне године, као ни за кривично дело утврђено овим законом;

2) извршило тежу повреду одредаба овог закона о правилима сигурног и доброг пословања брокерско-дилерског друштва, о забрани коришћења и саопштавања привилегованих информација, односно о забрани манипулација услед чега је угрожена солвентност, односно ликвидност брокерско-дилерског друштва и да је за клијенте брокерско-дилерског друштва наступила штета.

Члан управе брокерско-дилерског друштва не може бити лице које је члан управе:

- 1) другог брокерско-дилерског друштва или овлашћене банке;
- 2) друштва за управљање инвестиционим или добровољним пензијским фондом;
- 3) банке са којом је то друштво закључило уговор о вођењу рачуна хартија од вредности;
- 4) повезаних лица у односу на лица из тач. 1) и 2) овог става.

Директор, односно, у друштвима која у складу са законом којим се уређују привредна друштва немају директора, председник управног одбора брокерско-дилерског друштва, мора имати одговарајућу пословну репутацију и најмање три године радног искуства стеченог у обављању послова у вези са хартијама од вредности у земљи или иностранству на пословима:

- 1) у брокерско-дилерском друштву;
- 2) на берзи хартија од вредности, односно финансијских деривата;
- 3) у банци;
- 4) у друштву за управљање инвестиционим или добровољним пензијским фондовима;
- 5) у осигуравајућем друштву;

6) у Народној банци Србије, органу државне управе, организацији или правном лицу које послове у вези са хартијама од вредности обавља за рачун државе као поверене послове;

7) у Комисији;

8) у Централном регистру;

9) на пословима научног радника из области хартија од вредности, привредног права, рачуноводства и ревизије;

10) у привредном друштву или другом правном лицу на финансијским пословима.

Садржина захтева и документација

Члан 138.

Садржину захтева за давање претходне сагласности за избор, односно именовање члана управе брокерско-дилерског друштва прописује Комисија.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се:

1) доказ да лице за које се захтева давање сагласности за избор, односно именовање за члана управе испуњава услове из члана 137. овог закона;

2) план организовања и вођења послова брокерско-дилерског друштва, који припрема лице за које се захтева давање сагласности за избор, односно именовање директора брокерско-дилерског друштва.

Решење о давању сагласности

Члан 139.

Комисија доноси решење о давању претходне сагласности за избор, односно именовање члана управе брокерско-дилерског друштва кад утврди да су испуњени услови утврђени законом и актима брокерско-дилерског друштва и да је приложена прописана документација.

Када се захтев за давање сагласности из става 1. овог члана подноси уз захтев за давање дозволе за обављање делатности тог друштва ради оснивања брокерско-дилерског друштва, Комисија покреће и води јединствен поступак.

Комисија одбија захтев за давање сагласности из става 1. овог члана кад утврди да нису испуњени услови из члана 137. овог закона.

Повлачење сагласности

Члан 140.

Комисија повлачи претходну сагласност за избор, односно именовање члана управе брокерско-дилерског друштва кад утврди:

1) да је решење о давању сагласности донето на основу неистинитих података;

2) да је лице за које је дата сагласност, а које је истовремено и члан брокерско-дилерског друштва, стекло акције другог брокерско-дилерског друштва супротно члану 123. став 5. овог закона;

3) да је лице за које је дата сагласност правноснажно осуђено за кривично дело из члана 137. став 1. тачка 1) овог закона;

4) да је лице за које је дата сагласност извршило повреду из члана 137. став 1. тачка 2) овог закона.

Упис у регистар привредних субјеката

Члан 141.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, у року од 30 дана од дана пријема одлуке о давању дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва и решења о давању претходне сагласности за избор, односно именовање члана управе брокерско-дилерског друштва, поднесе пријаву за упис у регистар привредних субјеката.

Уколико захтев за упис брокерско-дилерског друштва у регистар привредних субјеката не буде поднет у року из става 1. овог члана, Комисија доноси решење о поништавању дозволе за обављање делатности и брише то брокерско-дилерско друштво из регистра.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, у року од седам дана од дана пријема решења о упису у регистар привредних субјеката, Комисији достави извод из тог регистра.

Брокерско-дилерско друштво не сме да отпочне да обавља делатност за коју је добило дозволу за рад пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката.

Промена облика, назива, седишта и адресе

Члан 142.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, пре подношења пријаве за упис у регистар привредних субјеката промене, назива, седишта или адресе, обавести Комисију о промени коју врши.

У случају промене правне форме или назива друштва, брокерско-дилерско друштво подноси Комисији захтев за давање сагласности на измене аката.

Уз обавештење о промени седишта или адресе, брокерско-дилерско друштво прилаже доказ да испуњава услове техничке опремљености.

Забрана употребе назива

Члан 143.

Правно лице које није добило дозволу за обављање делатности брокерско-дилерског друштва у складу са овим законом, као ни предузетник, не могу бити уписани у регистар привредних субјеката и не могу користити у правном промету назив брокерско-дилерско друштво, брокер, инвестициони саветник или портфолио менаџер, нити речи изведеног значења, осим ако је то прописано посебним законом.

Заштита од ризика обављања делатности брокерско - дилерског друштва

Члан 144.

Капитал брокерско-дилерског друштва мора увек одговарати износу капитала који је потребан да би се обезбедило покриће могућих губитака због ризика којима је брокерско-дилерско друштво изложено у свом пословању с обзиром на врсту делатности и вредност послова које обавља.

Адекватност капитала и израчунавање адекватности капитала

Члан 145.

Капитал брокерско-дилерског друштва потребан за обављање делатности из члана 126. став 1. овог закона израчунава се на начин који утврди Комисија.

Комисија прописује и методологију за мерење ризика и израчунавања потребног капитала.

Изложеност ризику

Члан 146.

Изложеност ризику брокерско-дилерског друштва према једном лицу, односно према више повезаних лица јесте збир свих потраживања и условних потраживања према том лицу, односно лицима, вредности улагања у хартије од вредности тог лица и вредности удела капитала брокерско-дилерског друштва у том лицу.

Члан 147.

Изложеност ризику брокерско-дилерског друштва према једном лицу, односно према више повезаних лица не сме прелазити 25% капитала брокерско-дилерског друштва.

Изузетно од става 1. овог члана, изложеност ризику брокерско-дилерског друштва према лицу које је у односу према том брокерско-дилерском

друштву посредно или непосредно матично друштво, односно према коме је то брокерско-дилерско друштво посредно или непосредно матично друштво, односно према лицу које има исто матично друштво као и то брокерско-дилерско друштво, не сме прелазити 20% капитала брокерско-дилерског друштва.

Ако брокерско-дилерско друштво пређе највећу дозвољену изложеност из става 1, односно става 2. овог члана због спајања два правна лица, односно из других разлога на које не може утицати, дужно је да о томе одмах обавести Комисију.

Уз обавештење из става 3. овог члана, брокерско-дилерско друштво прилаже опис мера које ће предузети ради усклађивања са ставом 1, односно ставом 2. тог члана и рокове у којима ће их предузети.

Члан 148.

Велика изложеност ризику брокерско-дилерског друштва јесте изложеност брокерско-дилерског друштва према једном лицу, односно према више повезаних лица која прелази 10% капитала брокерско-дилерског друштва.

Износ свих великих изложености ризику брокерско-дилерског друштва не сме прећи 800% висине капитала брокерско-дилерског друштва.

Члан 149.

Комисија ближе прописује начин вредновања и укључења појединих ставки код израчунавања изложености ризику брокерско-дилерског друштва и ближе критеријуме за лица из члана 147. овог закона.

Резерве за опште ризике и посебне резерве

Члан 150.

Брокерско-дилерско друштво може образовати резерве за опште ризике намењене покрићу евентуалних губитака због ризика који произлазе из целокупног његовог пословања.

Ако брокерско-дилерско друштво образује резерве за ризике из става 1. овог члана, у билансу успеха мора одвојено приказати приходе и расходе повезане с повећањем, односно смањењем ових резерви.

Члан 151.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да образује посебне резерве с обзиром на посебне ризике који произлазе из појединачних послова, односно врсте послова које обавља.

Посебним резервама из става 1. овог члана сматрају се и резерве које брокерско-дилерско друштво образује с обзиром на посебан ризик наплативости потраживања по основу гаранције за потраживања клијената у случају стечаја другог брокерско-дилерског друштва.

Најмањи обим и начин израчунавања посебних резерви из ст. 1. и 2. овог члана прописује Комисија.

Ликвидност

Члан 152.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, ради заштите од ризика ликвидности, утврди и спроводи политику уредног управљања ликвидношћу, која обухвата:

- 1) планирање очекиваних прилива и одлива новчаних средстава;
- 2) редовно праћење ликвидности;
- 3) предузимање одговарајућих мера за спречавање, односно отклањање узрока неликвидности.

Надзор над ризиком

Члан 153.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да дневно израчунава коефицијенте ликвидности средстава.

Комисија прописује начин израчунавања коефицијената ликвидности средстава и најмањи обим ликвидности који мора обезбедити брокерско-дилерско друштво.

Члан 154.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да Комисију одмах обавести о немогућности измирења доспеле новчане обавезе.

Члан 155.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, према стању последњег дана у месецу, месечно израчунава и прописује:

- 1) висину капитала;
- 2) висину капитала потребног за обављање појединих послова;
- 3) адекватност капитала;
- 4) изложеност ризику.

Члан 156.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да Комисији доставља месечне извештаје с подацима о капиталу, изложености ризику и ликвидности.

Члан 157.

Комисија прописује садржај обавештења, односно извештаја из чл. 154. и 156. овог закона, као и рокове и начин извештавања.

Мере за обезбеђење адекватности капитала и ликвидности

Члан 158.

Брокерско-дилерско друштво не може доносити одлуке о исплати добити ни у облику дивиденде, ни у облику исплате по основу учешћа у добити управе друштва, односно запослених, у следећим случајевима:

1) ако је његов капитал мањи од минималног капитала који је прописан одредбама чл. 144. и 145. овог закона;

2) ако би се његов капитал због исплате добити смањио толико да не би достигао минимални капитал који је прописан одредбама чл. 144. и 145. овог закона;

3) ако не обезбеди најмањи обим ликвидности у складу са чл. 152. и 153. овог закона;

4) ако због исплате добити не би могло да обезбеди најмањи обим ликвидности у складу са чл. 152. и 153. овог закона.

Одлука скупштине брокерско-дилерског друштва која је у супротности са ставом 1. овог члана нема правно дејство.

Члан 159.

Кад капитал брокерско-дилерског друштва, због повећаних захтева капитала или других узрока, не достиже минимални капитал из чл. 144. и 145. овог закона, управа брокерско-дилерског друштва мора одмах донети мере за обезбеђење минималног капитала за које је сама надлежна, односно изградити предлог мера за које су надлежни други органи брокерско-дилерског друштва.

О мерама, односно о предлогу мера из става 1. овог члана, управа брокерско-дилерског друштва дужна је да у месечном извештају из члана 156. овог закона обавести Комисију.

Члан 160.

Ако Комисија при вршењу надзора утврди да брокерско-дилерско друштво не достиже минимални капитал из чл. 144. и 145. овог закона, односно да није способно да измирује доспеле новчане обавезе, може том друштву привремено забранити обављање свих или појединих послова у вези са хартијама од вредности, у трајању до три месеца.

Начела сигурног и доброг пословања пословања брокерско-дилерског друштва

Члан 161.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да у свом пословању поштује начело равноправности клијената.

У обављању својих послова, брокерско-дилерско друштво је дужно да се руководи искључиво интересима клијената, водећи посебно рачуна о најповољнијој цени и најбољем извршењу налога.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да у просторијама у којима обавља рад са странкама омогући увид у правила пословања и правилник о тарифи.

Запослени и чланови управе брокерско-дилерског друштва дужни су да, као пословну тајну, чувају податке о стању и промету на рачунима хартија од вредности клијената тог друштва, као и друге податке за које су сазнали у обављању послова тог друштва и не смеју их саопштавати трећим лицима, користити их или трећим лицима омогућити да их користе.

Изузетно од става 4. овог члана, подаци из тог става могу се саопштавати и стављати на увид трећим лицима само:

- 1) на основу писменог одобрења клијента;
- 2) приликом надзора законитости пословања, који врши овлашћено лице Комисије;
- 3) на основу налога суда, односно другог надлежног државног органа.

Брокерско-дилерско друштво не може обављати послове са хартијама од вредности који би угрозили стабилност организованог тржишта, а нарочито не може:

- 1) давати инвеститорима погрешне информације о цени хартија од вредности;
- 2) ширити лажне информације ради промене цена хартија од вредности;
- 3) располагати хартијама од вредности које су у власништву клијента без његове писмене сагласности;
- 4) извршавати налоге клијената на начин који није у складу с овим законом и другим актима којима се уређује начин извршавања налога клијената брокерско-дилерског друштва;
- 5) куповати, продавати или позајмљивати за сопствени рачун исте хартије од вредности које су предмет налога клијента пре поступања по налогу клијента;
- 6) куповати, продавати или позајмљивати хартије од вредности по основу уговора о управљању хартијама од вредности искључиво ради наплате провизије;

7) подстицати клијенте на учестало обављање трансакција искључиво ради наплате провизије.

Сукоб интереса

Члан 162.

Брокерско-дилерско друштво не може своје интересе стављати испред интереса клијената.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да клијента упозна с могућим сукобима његовог интереса са интересима тог друштва, односно интересима других клијената брокерско-дилерског друштва.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да пословање организује тако да се могући сукоби интереса клијента, брокерско-дилерског друштва и запослених у том друштву ограниче на најмању могућу меру.

Закључење уговора

Члан 163.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да с клијентом закључи писмени уговор, којим се регулишу њихова међусобна права и обавезе у обављању делатности брокерско-дилерског друштва.

Уговор из става 1. овог члана обавезно садржи одредбу да је саставни део уговора изјава клијента да су му пре закључења уговора била доступна правила пословања и да је упознат с њиховим садржајем, односно да је упознат са правилником о тарифи брокерско-дилерског друштва, као и изјава клијента о његовом предзнању и искуству у обављању послова у вези са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима на финансијском тржишту.

Брокерско-дилерско друштво на основу изјаве клијента о његовом предзнању и искуству саставља изјаву о упозорењу на могуће ризике који могу проистећи из трговине одређеним хартијама од вредности.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да клијенте обавести о промени правила пословања пре њиховог ступања на снагу.

Стандардизовану форму изјава из ст. 2. и 3. овог члана прописује Комисија.

Налози клијента за куповину и продају хартија од вредности

Члан 164.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да:

1) налоге клијената извршава онако како они гласе и одмах чим се стекну услови за њихово извршење;

2) води посебну књигу налога, у коју се уписују налози клијената за куповину или продају хартија од вредности и опозиви тих налога;

3) налоге клијената прима у пословним просторијама свог седишта, месту обављања делатности свог организационог дела и у пословним просторијама другог правног лица, које не може бити издавалац хартија од вредности за које се врше ови послови, на основу закљученог уговора;

4) налоге клијената за куповину, односно продају хартија од вредности извршава по редоследу утврђеном правилима пословања брокерско-дилерског друштва;

5) најкасније наредног радног дана од дана пријема налога изда клијенту потврду о пријему налога;

6) на захтев клијента, изда оверени извод из књиге налога свих послова који се односе на реализоване налоге клијената.

Изузетно од става 1. тачка 3) овог члана, брокерско-дилерско друштво може уговором овластити друго правно лице да у својим пословним просторијама, у име и за рачун брокерско-дилерског друштва, прима налоге клијената брокерско-дилерског друштва, с тим да то правно лице није издавалац хартија од вредности за које се дају ти налози.

Брокерско-дилерско друштво налоге клијената за куповину, односно продају хартија од вредности на организованом тржишту извршава уписивањем садржине налога у централну информациону базу берзанског информационог система.

Књига налога води се на начин који онемогућава накнадне измене унетих података.

Податке о садржини, начину вођења књиге налога и начин пријема налога прописује Комисија.

Одбијање пријема налога за куповину и продају

Члан 165.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да одбије:

1) пријем налога за куповину када утврди да на новчаном рачуну клијента нема довољно средстава за измирење његових обавеза које би настале по основу извршења налога за куповину хартија од вредности;

2) пријем налога за продају када утврди да на рачуну хартија од вредности клијента нема довољно хартија од вредности које су предмет налога;

3) пријем налога за куповину, односно продају хартија од вредности кад утврди да би извршењем таквог налога биле прекршене одредбе овог закона о забрани манипулације и забрани ширења неистинитих информација, односно учињено друго дело кажњиво по закону као кривично дело, привредни преступ или прекршај;

4) пријем налога за куповину, односно продају хартија од вредности кад је рок за предају тог налога ради његовог извршења истекао.

Обавештавање клијената

Члан 166.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, најкасније наредног радног дана од дана закључења куповине, односно продаје хартија од вредности, клијента обавести о сваком послу који је закључен по његовом налогу.

Клијент се не може одрећи права на обавештавање из става 1. овог члана.

Новчани рачун брокерско-дилерског друштва и клијената

Члан 167.

Брокерско-дилерско друштво дужно је да код овлашћене банке, односно банке - члана Централног регистра или код Централног регистра отвори новчани рачун клијената и свој новчани рачун.

Средства с новчаног рачуна клијената брокерско-дилерско друштво може да користи само за плаћање обавеза на основу налога клијената.

Средства на новчаном рачуну клијената нису власништво брокерско-дилерског друштва и не улазе у његову имовину, не могу се укључити у ликвидациону или стечајну масу, нити користити за плаћање обавеза брокерско-дилерског друштва према трећим лицима.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да води рачуна да на новчаном рачуну клијената има довољно средстава на дан салдирања.

Вођење рачуна хартија од вредности

Члан 168.

Уговором о отварању и вођењу рачуна хартија од вредности, брокерско-дилерско друштво се обавезује да ће код Централног регистра отворити рачун хартија од вредности за клијента (у даљем тексту: власнички рачун) и на том рачуну, у име и за рачун клијента, води стање хартија од вредности и извршава налоге за пренос права из хартија од вредности и налоге за упис права трећих лица на хартијама од вредности, а клијент се обавезује да ће за то платити провизију.

Хартије од вредности на власничком рачуну, брокерско-дилерско друштво може користити само на основу налога клијента.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да рачуне својих хартија од вредности (рачун члана Централног регистра) води одвојено од рачуна хартија од вредности својих клијената.

Хартије од вредности на власничком рачуну клијената брокерско-дилерског друштва нису власништво брокерско-дилерског друштва и не улазе у његову имовину, не могу се укључити у ликвидациону или стечајну масу, нити

користити за измиривање обавеза брокерско-дилерског друштва према трећим лицима.

Брокерско-дилерско друштво дужно је да води рачуна да на власничком рачуну клијента има довољно хартија од вредности на дан салдирања.

Управљање хартијама од вредности

Члан 169.

Уговором о управљању хартијама од вредности, брокерско-дилерско друштво се обавезује да ће, у своје име а за рачун клијента, новчана средства клијента улагати у хартије од вредности, односно да ће примити на управљање хартије од вредности клијента, а клијент се обавезује да ће за то платити провизију.

Брокерско-дилерско друштво, које с клијентом закључи уговор о управљању хартијама од вредности, дужно је да код Централног регистра отвори и води посебан рачун за клијента (у даљем тексту: рачун управљања).

Уговором о управљању хартијама од вредности прописује се нарочито:

- 1) износ новчаних средстава, односно врста и количина хартија од вредности које клијент ставља на располагање брокерско-дилерском друштву ради куповине, односно продаје тих хартија;
- 2) политика улагања у хартије од вредности;
- 3) услови под којима клијент хартије од вредности поверава на управљање брокерско-дилерском друштву;
- 4) висина провизије и основица за обрачун и наплату провизије;
- 5) друга међусобна права и обавезе.

Под политиком улагања из става 3. тачка 2) овог члана подразумева се нарочито врста хартија од вредности које ће се купити из средстава клијента, карактеристике издавалаца хартија од вредности, највећи дозвољени износ улагања у хартије од вредности једног издаваоца и с њим повезаних лица, као и друге околности значајне за одређивање степена ризика улагања.

Брокерско-дилерско друштво може новчана средства клијента улагати у хартије од вредности само у складу са уговором закљученим с клијентом.

Позајмљивање хартија

Члан 170.

Комисија може прописати услове за позајмљивање и продају позајмљених хартија од вредности.

Извештавање брокерско-дилерског друштва

Члан 171.

Брокерско-дилерско друштво дужно је да Комисији доставља:

- 1) годишњи финансијски извештај и извештај о ревизији финансијских извештаја који се израђују у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија - до 15. јула текуће године за претходну годину;
- 2) месечне извештаје о пословању - до 15. дана у месецу за претходни месец;
- 3) податке о свакој промени прописаних услова за обављање делатности за које је добијена дозвола за рад - у року од осам дана од дана настанка промене;
- 4) друге податке и информације по захтеву Комисије.

Садржину података из става 1. овог члана прописује Комисија.

Надзор над пословањем брокерско-дилерског друштва

Члан 172.

Комисија најмање два пута годишње врши надзор над законитошћу пословања брокерско-дилерског друштва.

Надзор над законитошћу из става 1. овог члана подразумева и непосредан надзор у пословним просторијама.

Овлашћено лице Комисије може у поступку надзора:

- 1) да прегледа акте, пословне књиге, изводе с рачуна и друге документе брокерско-дилерског друштва;
- 2) да захтева информације о појединим питањима значајним за пословање брокерско-дилерског друштва.

О извршеном надзору над законитошћу пословања брокерско-дилерског друштва саставља се записник.

Мере у надзору

Члан 173.

Ако у поступку надзора брокерско-дилерског друштва утврди незаконитости, односно неправилности у пословању, Комисија доноси решење којим ће том друштву наложити да утврђене неправилности отклони у одговарајућем року и може предузети једну или више мера:

- 1) изрећи јавну опомену;
- 2) дати налог за привремену забрану обављања појединих или свих послова из дозволе за обављање делатности у трајању до три месеца;

3) дати налог за привремену забрану располагања средствима с новчаних рачуна и рачуна хартија од вредности и другом имовином у трајању до три месеца;

4) дати налог за привремену забрану члановима органа управе и запосленима исплате дела добити која припада акционарима, односно накнада;

5) одузети дозволу за обављање делатности;

6) предузети друге мере, у складу са овим законом и актом који она доноси.

Одлуку о предузетим мерама из става 1. овог члана Комисија објављује у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике и на својој интернет страници, осим ако би такво објављивања озбиљно угрозило финансијско тржиште или проузроковало несразмерну штету за брокерско-дилерско друштво коме је изречена мера.

Ближе услове и начин вршења надзора, поступак издавања налога и предузимања мера, као и рокове за извршавање налога и трајање мера, Комисија прописује својим актом.

Комисија је дужна да у истим околностима предузима исте мере према свим брокерско-дилерским друштвима.

Одузимање дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва

Члан 174.

Комисија одузима брокерско-дилерском друштву дозволу за обављање делатности:

1) ако делатност за коју му је дата дозвола не обавља дуже од три месеца;

2) ако је дозвола за обављање делатности прибављена на основу неистинитих података;

3) ако послове у вези са хартијама од вредности не обавља у складу са овим законом;

4) ако престане да испуњава услове прописане за добијање дозволе за обављање делатности;

5) ако прекрши обавезу забране манипулације;

6) ако не испуњава услове за пословање у складу са одредбама овог закона о отклањању ризика;

7) ако се не придржава одлуке о привременој забрани обављања делатности;

8) ако у року утврђеном актом Комисије не поступи по налогу за отклањање утврђених незаконитости, односно неправилности.

Ако брокерско-дилерско друштво обавести Комисију о престанку обављања делатности брокерско-дилерског друштва и поднесе захтев за брисање из регистра дозвола издатих за обављање те делатности, Комисија одузима том друштву дозволу за обављање делатности.

Посебна правила стечајног поступка

Члан 175.

У случају одузимања брокерско-дилерском друштву дозволе за рад, Комисија по службеној дужности покреће поступак ликвидације, односно стечаја у складу са законом, ако овим законом није друкчије одређено.

Даном доношења решења о одузимању брокерско-дилерском друштву дозволе за рад, Комисија даје налог банци код које се воде рачуни овог друштва да изврши блокаду тих рачуна.

У поступку стечаја брокерско-дилерског друштва стечајни управник не може одустати од уговора о куповини и продаји хартија од вредности које је закључило то друштво.

Из стечајне масе брокерско-дилерског друштва излучују се потраживања клијената тог друштва по основу улагања у хартије од вредности, као и потраживања Републике и Народне банке Србије по том основу.

Одлука о отварању поступка ликвидације, односно стечаја над брокерско-дилерским друштвом доставља се Комисији.

2. ОВЛАШЋЕНЕ БАНКЕ

Овлашћење за обављање делатности брокерско-дилерског друштва

Члан 176.

Банка може обављати делатности брокерско-дилерског друштва ако добије дозволу Комисије за обављање делатности (у даљем тексту: овлашћена банка).

Услови за обављање делатности брокерско-дилерског друштва

Члан 177.

Делатности брокерско-дилерског друштва овлашћена банка обавља под условом:

- 1) да за то има посебан организациони део;
- 2) да у пословним књигама обезбеди посебну евиденцију и податке о пословању тог организационог дела;
- 3) да испуњава услове кадровске и организационе оспособљености и техничке опремљености за обављање тих делатности.

Овлашћена банка доноси правила пословања хартијама од вредности, организационог дела из става 1. овог члана, на која Комисија даје сагласност.

Мере у надзору

Члан 178.

Ако Комисија у поступку надзора утврди незаконитости, односно неправилности у пословању овлашћене банке, решење о предузетим мерама доставља Народној банци Србије.

Сходна примена

Члан 179.

Одредбе овог закона о делатности брокерско-дилерског друштва, условима и дозволи за обављање ове делатности, достави података, правилима сигурног и доброг пословања, извештавању, надзору над пословањем, мерама у надзору и престанку обављања делатности, које су овим законом прописане за брокерско-дилерско друштво, сходно се примењују и на овлашћену банку.

3. КАСТОДИ БАНКА

Овлашћење за обављање делатности кастоди банке

Члан 180.

Банка (у даљем тексту: кастоди банка) може обављати делатности кастоди банке ако дозволу за обављање те делатности добије од Комисије.

Комисија води регистар дозвола издатих за обављање делатности кастоди банке.

Народна банка Србије може да обавља послове кастоди банке без дозволе Комисије - за хартије од вредности чији су издаваоци Република и јединице територијалне аутономије и локалне самоуправе.

Делатност кастоди банке

Члан 181.

У оквиру своје делатности, кастоди банка обавља следеће послове:

1) отвара и води рачуне хартија од вредности код Централног регистра у име и за рачун законитих ималаца - својих клијената (власнички рачун хартија од вредности);

2) отвара и води рачуне хартија од вредности код Централног регистра, у име кастоди банке, а за рачун законитих ималаца - својих клијената, односно у име својих клијената који нису законити имаоци тих хартија, а за рачун законитих ималаца (збирни кастоди рачун);

3) извршава налоге за пренос права из хартија од вредности и налоге за упис права трећих лица на хартијама од вредности и стара се о преносу права из тих хартија;

4) наплаћује потраживања од издавалаца по основу доспелих хартија од вредности, камата и дивиденди за рачун законитих ималаца тих хартија и стара се о остваривању других права која припадају законитим имаоцима хартија од вредности који су њени клијенти;

5) пружа услуге позајмљивања хартија од вредности;

6) обавештава акционаре о годишњим скупштинама акционарских друштава и заступа их на тим скупштинама;

7) по овлашћењу клијента стара се о извршавању пореских обавеза клијента по основу хартија од вредности чији је клијент законити ималац;

8) обавља друге послове у складу са законом којим су уређени инвестициони фондови и добровољни пензијски фондови и другим законом и правилима пословања кастоди банке.

Кастоди банка може обављати и послове који се односе и на друге финансијске инструменте.

Када обавља послове из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, кастоди банка је дужна да се стара да на новчаном, односно власничком рачуну клијента има довољно средстава, односно хартија од вредности на дан салдирања.

Када обавља послове из става 1. тачка 2) овог члана, кастоди банка је дужна да води посебну евиденцију о хартијама од вредности и лицима у чије име обавља те послове, да податке из те евиденције чува као пословну тајну и да их заштити од неовлашћеног коришћења, измена или губитака.

Кастоди банка обавља своју делатност ако је члан Централног регистра и ако има посебан организациони део који је технички и кадровски оспособљен за обављање послова кастоди банке.

Кастоди банка не може обављати делатности брокерско-дилерског друштва из члана 124. став 1. овог закона.

Хартије од вредности које се воде на власничком рачуну клијената и на збирном кастоди рачуну нису власништво кастоди банке и не улазе у њену имовину, не могу се укључити у ликвидациону или стечајну масу, нити се могу користити за измиривање обавеза ове банке према трећим лицима.

Хартијама од вредности које се воде на кастоди рачуну, кастоди банка може располагати само на основу налога клијента.

Кастоди банка је дужна да, на захтев клијента, одмах изда обавештење о стању средстава на његовом кастоди рачуну, а најкасније у року од три дана од дана поднетог захтева.

На хартије од вредности које позајмљује кастоди банка, сходно се примењују одредбе члана 170. овог закона.

Дозвола за обављање послова кастоди банке

Члан 182.

Садржину захтева за давање дозволе за обављање делатности кастоди банке прописује Комисија.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се:

- 1) статут банке;
- 2) доказ да је банка члан Централног регистра;
- 3) правила пословања кастоди банке;
- 4) доказ да банка има посебан организациони део за обављање послова кастоди банке;
- 5) доказ да банка испуњава услове кадровске и организационе оспособљености за обављање послова кастоди банке;
- 6) доказ да банка испуњава услов техничке опремљености за обављање послова кастоди банке, односно да има одговарајући информациони систем за обављање тих послова.

Комисија даје претходну сагласност за именовање лица које ће руководити пословима кастоди банке.

Услове кадровске и организационе оспособљености и техничке опремљености за обављање делатности кастоди банке прописује Комисија.

Правно лице које није добило дозволу за обављање делатности кастоди банке у складу са овим законом, као ни предузетник, не могу бити уписани у регистар привредних субјеката, нити у правном промету могу користити назив кастоди банке, односно речи изведеног значења, осим ако то није прописано другим законом.

Правила пословања кастоди банке и закључење уговора

Члан 183.

Кастоди банка доноси правила пословања са хартијама од вредности у погледу обављања кастоди послова, на која сагласност даје Комисија.

Правилима из става 1. овог члана посебно се утврђују:

- 1) врсте кастоди послова које обавља кастоди банка;
- 2) врсте налога клијената и начин њиховог извршења;
- 3) начин поступања са хартијама од вредности и новчаним средствима клијента;
- 4) права и обавезе кастоди банке и њених клијената.

Комисија ближе прописује садржину и начин објављивања правила из става 1. овог члана.

Кастоди банка је дужна да с клијентом закључи писмени уговор, којим се регулишу њихова међусобна права и обавезе у обављању кастоди послова кастоди банке, у складу са овим законом и правилима из става 1. овог члана.

Запослени и чланови управе банке која обавља послове кастоди банке дужни су да, као пословну тајну, чувају податке о стању и промету на рачунима хартија од вредности клијената, као и друге податке за које су сазнали у обављању послова кастоди банке и не смеју их саопштавати трећим лицима, нити користити или омогућити трећим лицима да их користе.

Изузетно од става 5. овог члана, подаци из тог става могу се саопштавати и стављати на увид трећим лицима:

- 1) на основу писменог одобрења клијента;
- 2) приликом надзора законитости пословања који врши овлашћено лице Комисије;
- 3) на основу налога суда, односно другог надлежног државног органа.

Сходна примена

Члан 184.

Одредбе овог закона о давању дозволе за обављање делатности, о решењу о упису у регистар привредних субјеката и року за доношење тог решења, о извештавању, о надзору и мерама у надзору и о престанку обављања делатности које су прописане за брокерско-дилерско друштво, сходно се примењују и на кастоди банку.

XIV. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Организација

Члан 185.

Централни регистар је правно лице које се организује и послује као затворено акционарско друштво у складу са овим законом и законом којим се уређују привредна друштва.

Централни регистар акције издаје свом оснивачу, односно ограниченом броју других лица.

Акције Централног регистра су обичне са правом гласа.

Назив и седиште

Члан 186.

Централни регистар послује под следећим именом: Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности акционарско друштво.

Скраћено пословно име Централног регистра је: Централни регистар хартија од вредности а.д.

Седиште Централног регистра је у Београду.

Централни регистар може имати организационе делове и ван седишта, који немају својство правног лица.

Делатност

Члан 187.

Претежна делатност Централног регистра је клиринг и салдирање обавеза и потраживања у хартијама од вредности и новцу насталих на основу закључених послова са хартијама од вредности.

Поред делатности из става 1. овог члана Централни регистар обавља и:

- 1) вођење регистра хартија од вредности;
- 2) вођење евиденција хартија од вредности на рачунима издаваоца;
- 3) вођење и евиденција рачуна хартија од вредности и других рачуна у складу са овим законом чланова Централног регистра и њихових клијената;
- 4) упис права трећих лица на хартијама од вредности;
- 5) чување материјализованих хартија од вредности;
- 6) вођење новчаних рачуна чланова Централног регистра;
- 7) укњижавање материјализованих хартија од вредности у дематеријализованој форми;
- 8) клиринг и салдирање обавеза и потраживања у хартијама од вредности и новцу насталих на основу закључених послова са хартијама од вредности и утврђивање стања обавеза и потраживања чланова Централног регистра и њихових клијената после измирења међусобних обавеза и потраживања, и то у року утврђеном правилима пословања Централног регистра;
- 9) клиринг и салдирање иностраних хартија од вредности којима се тргује у Републици;
- 10) пренос хартија од вредности на рачуне чланова Централног регистра и законитих ималаца тих хартија;
- 11) утврђивање и додела једнообразног идентификационог броја хартија од вредности и других финансијских инструмената;
- 12) вођење шифарника врста хартија од вредности и других финансијских инструмената;
- 13) послове у вези са корпоративним радњама;
- 14) обрачунавање пореза на пренос апсолутних права на хартијама од вредности у складу са законом који регулише порезе на имовину;

15) сарадњу са међународним организацијама које се баве пословима регистрације, клиринга и салдирања хартија од вредности и новца по основу послова са хартијама од вредности;

16) друге послове у вези са хартијама од вредности.

Централни регистар у управним стварима сходно примењује одредбе закона којим се уређује управни поступак.

Решења Централног регистра су коначна и против њих се може покренути управни спор.

Основни капитал

Члан 188.

Новчани део основног капитала Централног регистра не може бити мањи од 50.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара Народне банке Србије на дан уплате.

Средства за рад Централног регистра обезбеђују се из накнада за обављање послова из члана 187. у складу са правилником о тарифи тог регистра, као и из других извора, у складу са законом.

Удео државног капитала у Централном регистру не може бити мањи од 51%.

Упис у регистар привредних субјеката

Члан 189.

Централни регистар стиче својство правног лица уписом у регистар привредних субјеката.

Централни регистар је дужан да, у року од седам дана од дана пријема решења о упису у регистар привредних субјеката, Комисији достави извод из уписа у регистар привредних субјеката.

Испуњење обавеза

Члан 190.

Обавезе настале по основу закључених послова на организованом тржишту и ван организованог тржишта извршавају се преко Централног регистра у складу са правилима пословања Централног регистра.

Извршење обавезе преноса права из хартија од вредности по основу издавања тих хартија и уговора о њиховој продаји врши се само за купљене хартије од вредности које су истовремено плаћене.

Чланови Централног регистра новчане обавезе настале по основу закључених послова с тим хартијама извршавају преко новчаних рачуна који се воде код Централног регистра.

Пренос права из хартија од вредности и упис права трећих лица

Члан 191.

Пренос права из хартија од вредности по основу издавања, уговора о продаји и уговора о зајму врши се на основу налога за пренос који даје члан Централног регистра, а у складу са актима Централног регистра.

Пренос права из хартија од вредности по основу правног следбеништва врши се на основу правноснажне судске пресуде.

Пренос права из хартија од вредности по основу уговора о поклону врши се на основу писменог уговора о поклону који је оверио надлежни орган.

Члан 192.

Упис права трећих лица на хартијама од вредности, Централни регистар врши на основу налога за упис законитог имаоца, односно лица које он овласти или законског заступника.

Органи Централног регистра

Члан 193.

Органи Централног регистра су Скупштина и Управни одбор.

Овлашћења Скупштине Централног регистра

Члан 194.

Овлашћења Скупштине Централног регистра врши Влада преко овлашћених представника.

Када се повећа број акционара, Скупштину Централног регистра чине акционари са правом управљања.

Право управљања акционари остварују непосредно или преко својих представника.

У име Републике као акционара, право из става 3. овог члана врши Влада.

Статутом Централног регистра утврђује се минимални број акција као услов за чланство у Скупштини Централног регистра.

Скупштина Централног регистра

Члан 195.

Скупштина Централног регистра:

- 1) доноси статут Централног регистра;

- 2) доноси акте пословне политике;
- 3) доноси акте којима ће се ближе уредити услови и начин обављања делатности Централног регистра;
- 4) разматра годишње извештаје Управног одбора;
- 5) усваја годишњи рачун Централног регистра и одлучује о употреби и распоређивању остварене добити, односно покрићу губитака;
- 6) одлучује о повећању основног капитала Централног регистра и висини улагања у основна средства Централног регистра;
- 7) одлучује о износу и структури резерви сигурности;
- 8) именује и разрешава чланове Управног одбора;
- 9) одлучује о статусним променама и променама правне форме Централног регистра;
- 10) именује и разрешава ревизора;
- 11) доноси план развоја Централног регистра;
- 12) доноси пословник о свом раду;
- 13) доноси и друге одлуке у складу са законом и статутом Централног регистра.

Управни одбор

Члан 196.

Управни одбор има председника, заменика председника и три члана.

Чланове Управног одбора именује и разрешава Скупштина Централног регистра.

Мандат чланова Управног одбора је четири године и иста лица могу бити поново бирања.

Члан 197.

Председника и заменика председника Управног одбора Централног регистра бирају чланови Управног одбора из својих редова.

Члан 198.

Управни одбор Централног регистра:

- 1) сазива седнице Скупштине Централног регистра;
- 2) припрема предлоге за Скупштину Централног регистра и извршава њене одлуке;
- 3) разматра и предлаже усвајање извештаја о пословању Централног регистра у току године;
- 4) подноси Скупштини Централног регистра извештај о пословању;

5) издаје акције и утврђује њихову вредност, као и вредност имовине Централног регистра, у складу са законом;

6) утврђује износ и дан дивиденде, дан плаћања и поступак плаћања дивиденде;

7) одлучује о давању и опозивању прокуре;

8) доноси општи акт о организацији и систематизацији;

9) доноси пословник о свом раду;

10) обавља и друге послове утврђене законом којим се уређује правни положај привредних друштава и статутом Централног регистра.

Члан 199.

О питањима из свог делокруга Управни одбор одлучује већином гласова.

У случају једнаке поделе гласова, одлучујући је глас председника Управног одбора.

Члан 200.

Општи акти Централног регистра су статут, правила пословања, правилник о тарифи, упутства и други општи акти којима се на општи начин уређују питања битна за рад Централног регистра.

Комисија даје сагласност на статут, правила пословања и правилник о тарифи Централног регистра.

Акти из става 2. овог члана објављују се у "Службеном гласнику РС", у року од осам дана од дана добијања сагласности из тог става.

Члан 201.

Статутом Централног регистра нарочито се утврђују:

- 1) услови за пријем у чланство Централног регистра;
- 2) права и обавезе чланова Централног регистра;
- 3) престанак чланства у Централном регистру;
- 4) назив и седиште Централног регистра;
- 5) делатност, односно послови;
- 6) органи Централног регистра, делокруг, одговорност и начин одлучивања органа;
- 7) заступање Централног регистра и одговорност за обавезе;
- 8) расподела добити и сношење губитака;
- 9) начин формирања и коришћења фондова и средстава резерви Централног регистра;
- 10) унутрашња организација Централног регистра;
- 11) општи акти и начин њиховог доношења;

12) начин и поступак измене статута;

13) друга питања од значаја за рад и пословање Централног регистра, у складу са законом.

Правила пословања

Члан 202.

Правилима пословања Централног регистра нарочито се утврђују:

- начин обављања послова регистра;
- начин отварања и вођења рачуна хартија од вредности;
- начин отварања и вођења новчаних рачуна;
- начин чувања хартија од вредности;
- начин клиринга и салдирања обавеза и потраживања насталих по основу закључених послова са хартијама од вредности;
- начин преноса права из хартија од вредности и преноса тих хартија, као и садржина налога за пренос права из хартија од вредности (у даљем тексту: налог за пренос) и налога за упис права трећих лица на хартијама од вредности (у даљем тексту: налог за упис);
- начин образовања и коришћења гарантног фонда и други начин отклањања ризика у случају неизвршења обавеза члана Централног регистра;
- друга питања од значаја за рад Централног регистра.

Ближе услове о спровођењу правила пословања утврђује Управни одбор Централног регистра.

Правилник о тарифи

Члан 203.

Правилником о тарифи Централног регистра утврђује се висина чланарине и накнада које Централни регистар наплаћује за обављање својих услуга.

Чланови Централног регистра и њихова права и обавезе

Члан 204.

Чланови Централног регистра могу бити Република, Народна банка Србије, брокерско-дилерска друштва, овлашћене банке, кастоди банке, банке, организатори тржишта, друштва за управљање фондовима и инострана правна лица која обављају послове клиринга и салдирања хартија од вредности.

Пријем у чланство Централног регистра врши се на основу поднетог захтева и документације прописане општим актима Централног регистра.

Централни регистар је дужан да, у року од 30 дана од дана пријема захтева из става 2. овог члана, донесе решење о пријему у чланство Централног регистра.

Решење из става 3. овог члана је коначно, а против њега се може покренути управни спор.

Члан 205.

Права и обавезе Централног регистра према члану Централног регистра, као и права и обавезе тог члана, утврђују се актима Централног регистра који се објављују у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 206.

За штету насталу давањем незаконитих и нетачних налога за упис права која су предмет уписа у Централни регистар, чланови Централног регистра одговарају имаоцима тих права.

Члан 207.

Централни регистар врши контролу свог члана у делу послова из надлежности Централног регистра.

У вршењу контроле из става 1. овог члана, Централни регистар има право непосредног увида у документацију у вези са пословима из тог става.

О налазима контроле из ст. 1. и 2. овог члана, Централни регистар обавештава Комисију.

Престанак чланства

Члан 208.

Члану Централног регистра престаје чланство у Централном регистру:

- 1) ако му је одузета дозвола за рад, односно дозвола за обављање делатности;
- 2) ако не испуњава услове на основу којих је примљен у чланство Централног регистра;
- 3) ако не извршава обавезе према Централном регистру;
- 4) ако не поштује опште акте Централног регистра;
- 5) у другим случајевима утврђеним статутом Централног регистра.

Рачуни

Члан 209.

У Централном регистру отварају се и воде следећи рачуни:

- 1) рачуни хартија од вредности чланова Централног регистра;
- 2) рачуни депонованих хартија од вредности;
- 3) емисиони рачуни.

У оквиру рачуна из става 1. тачка 1) овог члана, воде се следећи рачуни:

- власнички рачуни хартија од вредности;
- рачуни управљања;
- збирни кастоди рачун и други рачуни хартија од вредности у складу са правилима пословања Централног регистра.

У Централном регистру отварају се и воде следећи новчани рачуни:

- новчани рачуни чланова Централног регистра,
- рачуни гарантних фондова чланова Централног регистра.

Новчане рачуне Централног регистра отвара и води Народна банка Србије.

У оквиру новчаног рачуна Републике код Централног регистра отвара се подрачун Акцијског фонда на који се прикупљају средства од продаје акција коју врши Акцијски фонд.

Члан 210.

Губитак Централног регистра који се не може покрити из средстава Централног регистра, покрива се смањењем основног капитала Централног регистра, у складу са законом.

Дужност и одговорност Централног регистра

Члан 211.

Централни регистар је дужан да информациони систем и податке којима располаже заштити од неовлашћеног коришћења, измена и губитака.

Централни регистар је дужан да трајно чува документацију и податке забележене на електронским медијима, ако другим законом није друкчије прописано.

Централни регистар је дужан да сигурност непрекидног функционисања информационог система обезбеди формирањем секундарне базе података и секундарног рачунарског система чиме се обезбеђује континуитет његовог рада у случају поплаве, пожара и др. и који мора бити

удаљен од места на коме се налази примарни информациони систем Централног регистра.

Подаци садржани у Централном регистру су тајни подаци и саопштавају се само под условом и на начин који су прописани овим законом, на захтев суда или другог надлежног органа.

Централни регистар је дужан да члану Централног регистра омогући увид у део базе података Централног регистра који се односи на тог члана и његове клијенте, односно да му изда извод са тим подацима, у складу с правилима пословања Централног регистра.

Подаци из јединствене евиденције акционара издавалаца су јавни подаци и објављују се на интернет страници Централног регистра на начин прописан актима Централног регистра.

Члан 212.

Централни регистар одговара издаваоцу, власнику хартија од вредности, односно законитом имаоцу права која су предмет уписа у Централни регистар за штету насталу неизвршењем, односно неправилним извршењем налога за пренос, односно повредом других обавеза утврђених овим законом, као и за штету насталу због нетачности или губитка података у поступку замене материјализованих хартија од вредности за дематеријализоване хартије од вредности.

Давање сагласности

Члан 213.

Централни регистар је дужан да од Комисије прибави претходну сагласност на измене статута, правила пословања и правилник о тарифи Централног регистра, као и претходну сагласност за именовање члана управе.

Надзор и мере

Члан 214.

Комисија врши надзор над законитошћу пословања Централног регистра, о чему саставља записник.

У поступку из става 1. овог члана, Комисија може да прегледа акте, пословне књиге и друге документе Централног регистра.

Члан 215.

Ако при обављању надзора из члана 214. овог закона утврди незаконитости или неправилности, Комисија даје налоге за њихово отклањање и предузима једну или више мера, у складу са овим законом и својим актима.

О предузетим мерама из става 1. овог члана, Комисија доноси решење.

Комисија прописује начин вршења надзора, поступак издавања налога и предузимања мера из овог члана, као и рокове за извршавање налога и трајање мера.

Подношење извештаја

Члан 216.

О регистрацији, клирингу и салдирању хартија од вредности, као и о другим чињеницама значајним за организовано тржиште, Централни регистар подноси извештај Комисији.

Комисија прописује садржај и начин подношења извештаја из става 1. овог члана.

Централни регистар јавно објављује годишњи извештај о свом пословању, у складу са актом Комисије и доставља га Комисији.

Сходна примена

Члан 217.

Одредбе овог закона о запосленима на берзи, о чувању пословне тајне запослених, односно чланова управе и о забрањеним пословима на берзи, сходно се примењују на Централни регистар.

Овлашћења Народне банке Србије

Члан 218.

Народна банка Србије доноси прописе којима се уређује начин обављања платног промета преко новчаних рачуна код Централног регистра.

Народна банка Србије врши контролу законитости пословања Централног регистра и његових чланова у делу који се односи на обављање платног промета преко новчаних рачуна код Централног регистра.

XV. КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Статус Комисије

Члан 219.

Комисија је независна и самостална организација Републике Србије.

За обављање послова из своје надлежности Комисија је одговорна Народној скупштини Републике Србије.

Комисија је правно лице.

Седиште Комисије је у Београду.

Надлежности Комисије

Члан 220.

У оквиру својих надлежности, Комисија:

- 1) доноси акте ради спровођења овог закона;
- 2) одобрава издавање хартија од вредности са и без јавне понуде;
- 3) одобрава правним лицима статус професионалних инвеститора у складу са овим законом и својим актом;
- 4) даје дозволе за рад и сагласности у складу са овим законом и законом којим се уређује оснивање и пословање инвестиционих фондова;
- 5) даје дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва у складу са овим законом;
- 6) врши надзор над пословањем брокерско-дилерских друштава, берзи, организатора ванберзанског тржишта, друштава за управљање, инвестиционих фондова, Централног регистра, овлашћених банака, кастоди банака, издавалаца хартија од вредности, инвеститора, професионалних инвеститора и других лица - у делу послова које они обављају на организованом тржишту у складу са овим законом, законом којим се уређује преузимање акционарских друштава, законом којим се уређују инвестициони фондови и прописима донетим на основу ових закона, као и другим законима који регулишу предметну материју;
- 7) захтева информације од свих овлашћених учесника и организатора тржишта и њихових ревизора;
- 8) организује, предузима и контролише спровођење мера којима се обезбеђује ефикасно функционисање организованог тржишта и заштита инвеститора;
- 9) утврђује ближи садржај обавезних информација које јој се достављају и јавно објављују;
- 10) утврђује критеријуме које морају испунити информациони системи овлашћених учесника који послују са хартијама од вредности, Централног регистра, берзи и организатора ванберзанског тржишта, а за обављање трговине хартијама од вредности;
- 11) води регистре у складу са овим законом, законом којим се уређује преузимање акционарских друштава и законом којим се уређују инвестициони фондови;
- 12) утврђује начин чувања документације за овлашћене учеснике који послују са хартијама од вредности, Централни регистар, берзе и организаторе ванберзанског тржишта;
- 13) подноси надлежном државном органу пријаву против овлашћених учесника који послују са хартијама од вредности, Централног регистра, берзе, и организатора ванберзанског тржишта за које у поступку надзора утврди да имају обележја кривичног дела, привредног преступа или прекршаја, односно пореског кривичног дела и пореског прекршаја;
- 14) прати стање и кретање на организованом тржишту и предузима мере за отклањање поремећаја на том тржишту;

15) сарађује са међународним организацијама, страним регулаторним органима и другим домаћим, односно страним органима и организацијама ради пружања правне помоћи, размене информација и у другим случајевима кад за тим постоји потреба, у складу са законом;

16) даје информације о организованом тржишту;

17) обавља и друге послове утврђене овим и другим законом.

Комисија може покренути и водити пред судом поступак ради заштите интереса инвеститора и других лица за која утврди да им је повређено одређено право или на праву заснован интерес, а у вези са пословима са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима.

Послове из става 1. тач. 1)-14) овог члана Комисија обавља као поверене послове.

Општа овлашћења Комисије у спровођењу поступка надзора

Члан 221.

Комисија обавља надзор увидом у извештаје и документацију и остале податке које су субјекти надзора предвиђени у члану 220. став 1. тачка 6) овог закона обавезни водити или Комисији достављати према одредбама овог закона и прописима донетим на основу овог закона, анализом тих података, као и узимањем изјава од одговорних лица и осталих запослених у субјекту надзора, као и од других лица која имају сазнање од интереса за надзор.

Надзор из става 1. овог члана обављају овлашћена лица Комисије - инспектори, непосредним надзором у просторијама субјекта надзора или правног лица са којим је субјект надзора директно или индиректно, пословно, управљачки или капитално повезан, увидом у акте, пословне књиге, изводе са рачуна, кореспонденције и друге документе.

Субјекти надзора обавезни су овлашћеним лицима Комисије омогућити приступ у пословне просторије, дати на увид и доставити тражену документацију и исправе, дати изјаве, те обезбедити друге услове за обављање надзора.

Ближе услове и начин спровођења овлашћења Комисије у поступку надзора Комисија прописује својим актом.

Опште надзорне мере

Члан 222.

Надзорним мерама налаже се отклањање утврђених незаконитости и неправилности, те предузимају активности за њихово отклањање.

У случају утврђених незаконитости и неправилности Комисија ће решењем наложити предузимање радњи и мера које доприносе успостављању законитости и усклађивања пословања са законом и другим прописима, односно изрећи одговарајућу меру прописану овим законом.

Решењем из става 2. овог члана, Комисија ће одредити рок за извршење решења и обавезу да се Комисији достави доказ о исправљеној незаконитости и неправилности.

Ако Комисија утврди да незаконитости и неправилности нису отклоњене, Комисија може изрећи нову меру.

Решењем из става 4. овог члана, Комисија изриче и новчану казну сходно применом одредби овог закона које се односе на извршење мера лиценцираним субјектима.

Када Комисија утврди учестало кршење одредби овог закона, закона којим се уређује преузимање акционарских друштава, закона којим се уређују инвестициони фондови и прописа донетих на основу ових закона, као и других закона који регулишу предметну материју, Комисија може изрећи јавну опомену.

Ближе услове и начине вршења надзора, поступак издавања налога и предузимање мера, рокове за извршење налога и трајање мере и критеријуме за изрицање новчане казне прописује Комисија.

Акти Комисије

Члан 223.

Комисија доноси статут којим, у складу са овим законом, уређује своје надлежности, као и организацију и начин обављања послова из тих надлежности, права, обавезе и одговорности чланова, председника и секретара Комисије, права и обавезе осталих запослених, начин обезбеђења средстава за рад, начин доношења општих и појединачних аката и друга питања значајна за рад Комисије.

Сагласност на статут Комисије даје Народна скупштина Републике Србије.

Члан 224.

Ради спровођења и извршавања послова утврђених овим и другим законом, Комисија доноси правилнике, упутства, стручна упутства и наредбе.

Члан 225.

Комисија у решавању у управним стварима сходно примењује одредбе закона о општем управном поступку, осим ако овим законом није друкчије одређено.

Решења Комисије су коначна а против њих се може покренути управни спор.

Члан 226.

Комисија може давати мишљења, као и друге облике јавних саопштења, када је то потребно ради примене и спровођења појединих одредаба овог закона.

Члан 227.

Статут и друге опште акте Комисија објављује у "Службеном гласнику Републике Србије" и у билтену Комисије, а решења Комисије о одобрењу, односно регистрацији проспекта, поништењу јавне понуде, давању и одузимању дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва, односно дозволе за рад берзе и организатора ванберзанског тржишта објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије", у билтену Комисије, као и у једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике.

Састав Комисије

Члан 228.

Комисија има пет чланова, укључујући и председника Комисије.

Председника и чланове Комисије бира и разрешава Народна скупштина на предлог надлежног радног тела за послове финансија Народне скупштине Републике Србије. Комисију представља и заступа председник Комисије, који руководи њеним радом.

Члан 229.

Председник и чланови Комисије бирају се на пет година.

Председник и чланови Комисије могу бити поново бирани.

Члан 230.

За председника и чланове Комисије може бити биран држављанин Републике који поседује општу радну способност, има високу стручну спрему и најмање пет година радног искуства стеченог у обављању послова у вези са хартијама од вредности у земљи или иностранству.

Члан 231.

Председник и члан Комисије не може бити лице које:

- 1) је осуђивано за кривично дело против радних односа, привреде, имовине, правосуђа, прања новца, јавног реда и правног саобраћаја и службене дужности;
- 2) је у сродству или у браку с другим чланом Комисије;
- 3) обавља функцију у државном органу или организацији по основу избора или именовања;
- 4) је члан политичке странке.

Председник и чланови Комисије стално су запослени у Комисији.

Председник и чланови Комисије не могу имати својински удео у правним лицима којима Комисија даје дозволу за обављање делатности брокерско-дилерског друштва, односно дозволу за рад.

Председник и чланови Комисије не могу обављати друге послове који би могли утицати на њихову самосталност, непристрасност и друштвени углед и на углед Комисије.

Члан 232.

Председнику и члану Комисије престаје функција пре истека мандата када то сами затраже или кад им радни однос престане због испуњења услова за старосну пензију.

Члан 233.

Председник и члан Комисије разрешавају се функције:

1) ако су осуђени за кривично дело на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци или за кривично дело из радних односа, привреде, имовине, правосуђа, прања новца, јавног реда и правног саобраћаја и службене дужности;

2) ако се, на основу налаза и мишљења надлежне здравствене установе, утврди да су због здравственог стања трајно изгубили радну способност за вршење функције;

3) ако се утврди да нестручно и несавесно обављају функцију;

4) ако се утврди постојање једне или више околности из члана 231. овог закона.

Члан 234.

Надлежно радно тело за послове финансија Народне скупштине Републике Србије утврђује испуњеност услова за престанак функције, односно разрешење председника и члана Комисије покретањем поступка пред Народном скупштином у року од 60 дана од дана утврђивања тих услова.

Одлуку о престанку функције, односно разрешењу члана Комисије доноси Народна скупштина којом утврђује и дан престанка функције, односно разрешења.

Члан 235.

На права и обавезе из радног односа запослених у Комисији примењују се општи прописи о радним односима.

Одлучивање и кворум

Члан 236.

Комисија одлучује на седницама, које води председник Комисије или члан кога он овласти.

Три члана Комисије чине кворум.

Комисија одлучује већином гласова свих чланова, укључујући и председника.

У случају једнаког броја гласова, одлучује глас председника Комисије.

Председник и чланови Комисије изузимају се од гласања при одлучивању о захтевима правних лица у којима имају учешће у капиталу.

Принцип рада

Члан 237.

Председник и чланови Комисије дужни су да у вршењу своје дужности поступају стручно, савесно и непристрасно.

Председник и чланови Комисије при доношењу одлука не могу довести у питање своју самосталност, као ни самосталност Комисије.

Забрањено је сваком лицу, органу или организацији да предузима било коју радњу којом утиче на самосталност у раду и одлучивању Комисије и било ког њеног члана.

Забрањено је сваком лицу, органу или организацији да предузима послове који су законом предвиђени као надлежност Комисије, ако законом није друкчије одређено.

Члан 238.

Председник и чланови Комисије, као и запослени у Комисији, не могу се бавити пословима трговине хартијама од вредности ни давањем савета о тим хартијама.

Лица из става 1. овог члана не могу свој рад у Комисији користити за остваривање сопствених интереса.

Члан 239.

Председник и чланови Комисије, као и запослени у Комисији, дужни су да чувају податке о издаваоцима хартија од вредности, лицима над којима Комисија врши надзор, као и друге податке о чињеницама и околностима о којима су сазнали у вези са вршењем функције, односно рада, осим података који су доступни јавности и те податке не смеју саопштавати трећим лицима, користити их, нити омогућити трећим лицима да их користе.

Подаци из става 1. овог члана, осим података који су доступни јавности, сматрају се службеном тајном.

Изузетно од става 1. овог члана, подаци из тог става могу се саопштавати и стављати на увид само на основу налога суда, односно надлежног органа управе.

Изузетно од става 1. овог члана, Комисија може податке из тог става саопштавати и стављати на увид надлежним лицима органа из члана 37. став 1. овог закона - ради размене информација и података, као и остваривања надзорне функције.

Члан 240.

Председник и чланови Комисије, као и запослени у Комисији, обавезни су да Комисији дају податке о хартијама од вредности којима располажу, као и податке о свакој промени стања у вези с тим хартијама.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на чланове уже породице лица из тог става.

Подаци о хартијама од вредности из става 1. овог члана морају бити доступни јавности.

Лица из става 1. овог члана не могу бити чланови органа берзе, организатора ванберзанског тржишта, брокерско-дилерског друштва, овлашћене банке, кастоди банке, Централног регистра, друштва за управљање фондовима, инвестиционих фондова, као ни издавалаца чијим се хартијама од вредности тргује на организованом тржишту, нити интересе тих учесника могу заступати пред Комисијом, као ни пред државним и другим органима.

Члан 241.

Регистри које води Комисија су јавни.

Саставни део регистара из става 1. овог члана за све издаваоце хартија од вредности су и проспект, скраћени проспект, годишњи финансијски извештај са мишљењем ревизора, извод из годишњег извештаја, као и извештај о важнијим пословним догађајима и правним чињеницама издаваоца.

Комисија ближе прописује садржај, начин вођења и начин остваривања права увида у регистре из овог члана.

Члан 242.

Овлашћена лица која послују са хартијама од вредности дужна су да податке које објављују у складу са овим законом доставе Комисији пре објављивања.

Комисија може захтевати да јој се доставе и други подаци који су од интереса за инвеститоре и овлашћене учеснике који послују са тим хартијама.

Подаци из ст. 1. и 2. овог члана достављају се Комисији у писменом облику.

Комисија прописује који се подаци достављају у облику записа на електронским, магнетним и сличним медијима.

Члан 243.

Комисија је дужна да успостави информациони систем са Централним регистром, берзама, организаторима ванберзанског тржишта брокерско-дилерским друштвима, овлашћеним банкама, друштвима за управљање фондовима и инвестиционим фондовима, као и да обезбеди заштиту података.

Комисија прописује критеријуме сигурности комуникација и заштиту расположивих података уз испуњење следећих услова:

- 1) техничка усклађеност са опремом и информационим програмом Комисије;
- 2) коришћење телекомуникационог система за пријем информација.

Информације примљене преко информационог и телекомуникационог система се, у складу са карактеристикама и условима које прописује Комисија, сматрају оригиналним документом.

Правилник о тарифи и извори средстава

Члан 244.

Комисија доноси правилник о тарифи, којим утврђује висину накнада за послове из свог делокруга.

Правилник о тарифи из става 1. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 245.

Средства за рад Комисије обезбеђују се из накнада које се, у складу с правилником о тарифи, наплаћују за обављање послова из њене надлежности, као и из других извора, у складу са законом.

Из прихода које оствари, у складу с финансијским планом, издвајају се средства резерви Комисије.

Вишак расхода над приходима Комисија покрива из својих резерви, а ако та средства нису довољна - из буџета Републике.

Вишак прихода над расходима Комисије уплаћује се у буџет Републике.

Подношење извештаја

Члан 246.

Годишњи рачун за претходну годину, са извештајем о пословању и извештајем овлашћеног ревизора, Комисија подноси Народној скупштини на потврђивање до 30. априла текуће године.

Ревизија годишњег рачуна Комисије врши се на начин утврђен законом којим се уређује ревизија рачуноводствених извештаја.

Комисија именује ревизора који врши ревизију из става 2. овог члана.

Финансијски план за наредну годину Комисија доноси до 30. новембра текуће године и доставља га Народној скупштини на потврђивање.

Комисија је дужна да, најмање једном годишње, поднесе Народној скупштини извештај о свом раду, као и извештај о кретањима на организованом тржишту у Републици.

Члан 247.

Комисија је дужна да Владу тромесечно информисе о свом раду и кретањима на организованом тржишту, с документационом основом, која садржи податке који се односе на:

1) дате и одузете дозволе за рад и дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва, у складу са овим законом и законима којима се уређују инвестициони фондови и преузимање акционарских друштава;

2) извештај о остваривању надзорне функције Комисије, с мерама предузетим у надзору;

3) реализацију финансијског плана Комисије за текућу годину;

4) ставове и мишљења Комисије;

5) друге прилоге о спровођењу надлежности Комисије.

XVI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Кривична дела

Члан 248.

Ко у проспекту за издавање хартија од вредности, скраћеном проспекту, у сваком другом облику јавног оглашавања у вези са издавањем и трговином хартијама од вредности, прелиминарном проспекту, одложеном проспекту, допуни проспекта, проспекту за краткорочне хартије од вредности, проспекту који је одобрио орган из члана 37. овог закона надлежан за хартије од вредности у иностранству, извештају о битним догађајима, годишњем и полугодишњем финансијском извештају, изводу из годишњег финансијског извештаја и годишњем извештају о пословању, објављује неистините податке о

правном и финансијском положају издаваоца или његовим пословним могућностима и друге неистините чињенице које су релевантне за доношење инвестиционе одлуке, или не објављује потпуне податке о тим чињеницама - казниће се новчаном казном или затвором до три године.

Ко не објави допуну проспекта или извештај о битним догађајима у року од три дана од дана наступања околности које могу битије утицати на цену хартија од вредности - казниће се новчаном казном или затвором до три године.

Ако је услед дела из ст. 1. и 2. овог члана дошло до поремећаја на организованом тржишту, учинилац ће се казнити затвором од једне године до пет година.

Привредни преступи

Члан 249.

Новчаном казном од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ издавалац хартија од вредности:

1) ако дозволи упис и уплату хартија од вредности на основу прелиминарног проспекта (члан 31. став 1);

2) ако прелиминирани проспект дистрибуира дуже од шест месеци од дана доношења решења о његовом одобрењу (члан 31. став 2);

3) ако не уручи примерак прелиминарног проспекта заинтересованим лицима, односно ако не води евиденцију о тим лицима и ако лицима којима је доставио прелиминарни проспект не достави допуну тог проспекта (члан 31. став 3. и члан 34. став 2);

4) ако врши упис и уплату хартија од вредности на које се односи одложни проспект у року из члана 32. став 3. овог закона;

5) ако Комисији не достави захтев за допуну прелиминарног или одложног проспекта у случају наступања околности које битије утичу на процену вредности хартија од вредности (члан 33. став 1);

6) ако не објави скраћени проспект у складу са одредбама члана 42. став 1. овог закона;

7) ако проспект за издавање хартија од вредности и скраћени проспект не стави на располагање свим заинтересованим лицима на местима одређеним за упис и уплату тих хартија (члан 42. став 2);

8) ако сваком заинтересованом лицу, на његов захтев, не уручи примерак проспекта за издавање хартија од вредности или скраћени проспект (члан 42. став 3);

9) ако упис и уплату хартија од вредности не врши у складу са чланом 43. овог закона;

10) ако упис и уплату хартија од вредности не врши у року и на начин из члана 44. овог закона;

11) ако не врати уплаћене улоге лицима која су извршила уплату у року из члана 46. став 6. овог закона;

12) ако Комисији не достави доказ о броју уписаних и уплаћених хартија од вредности и не поднесе захтев за добијање одобрења о издавању хартија од вредности у року утврђеном чланом 47. став 1. овог закона;

13) ако не објави извештај о исходу јавне понуде у року и на начин предвиђен чланом 48. овог закона;

14) ако врши издавање и понуду, односно трговину краткорочним хартијама од вредности противно одредбама члана 53. овог закона;

15) ако издавање и понуду хартија од вредности без одобрења проспекта врши путем јавног оглашавања унапред познатим купцима (члан 54);

16) ако пре отпочињања уписа и уплате хартија од вредности Комисији не поднесе захтев за одобрење издавања хартија од вредности без јавне понуде (члан 55. став 1);

17) ако унапред познатом купцу не достави обавештење о издавању хартија од вредности без јавне понуде коју је својим решењем одобрила Комисија (члан 55. став 4);

18) ако о свом пословању не извештава јавност и Комисију на начин утврђен одредбама чл. 63, 64, 65, 66, 67. и 68. овог закона;

19) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани манипулације (члан 117);

20) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани ширења неистинитих информација (члан 119);

21) ако овлашћеним лицима Комисије не омогући да изврше надзор над пословањем издаваоца (члан 220. став 1. тачка 6);

22) ако одлуку о дематеријализацији хартија од вредности не објави у року и на начин предвиђен чланом 261. став 3. овог закона;

23) ако поступи супротно одредби члана 261. став 4. овог закона.

Новчаном казном у висини од 10% до 100% висине вредности укупне емисије хартија од вредности казниће се издавалац:

1) ако захтев за отварање емисионог рачуна и упис хартија од вредности у Централни регистар не поднесе у року и на начин који су утврђени чланом 49. ст. 2. и 3. овог закона;

2) ако захтев за пријем на ванберзанско тржиште не поднесе организатору тржишта у року из члана 49. став 6. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице издаваоца хартија од вредности новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 250.

Новчаном казном од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ брокерско-дилерско друштво, односно овлашћена банка:

1) ако не обавештава Централни регистар на начин прописан одредбама члана 53. ст. 9. и 12. овог закона;

2) ако тргује дужничким хартијама од вредности ван организованог тржишта супротно члану 62. овог закона;

3) ако о трговини ван организованог тржишта дужничким хартијама од вредности одмах не обавести организатора тржишта на коме се тргује овим хартијама (члан 62. став 5);

4) ако не обавести Комисију у складу са чланом 77. став 8. овог закона;

5) ако не достави податке Комисији у складу чланом 77. став 10. овог закона;

6) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани манипулације (члан 117);

7) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани ширења неистинитих информација (члан 119);

8) ако обавља делатности брокерско-дилерског друштва за које нема дозволу (члан 123. став 3);

9) ако обавља другу привредну делатност, осим делатности које обавља у складу са чланом 124. овог закона;

10) ако као једину делатност обавља послове инвестиционог саветника (члан 124. став 3);

11) ако ангажује посредника противно одредбама члана 127. овог закона;

12) ако у случају статусних промена, пре добијања дозволе Комисије за припајање, спајање или поделу, поднесе пријаву за упис у регистар привредних субјеката (члан 132);

13) ако делатности обавља у делу брокерско-дилерског друштва без дозволе за обављање тих делатности (члан 133);

14) ако Комисији не достави максимални износ тарифе, односно измену те тарифе и ако своје услуге не наплаћује у складу са том тарифом (члан 134. став 4);

15) ако на измене статута и измене правила пословања не прибави претходну сагласност Комисије (члан 135);

16) ако члан управе брокерско-дилерског друштва врши ту функцију без сагласности Комисије (члан 136);

17) ако не поступи на начин и у року утврђеним чланом 141. овог закона и ако обављање делатности за коју је добило дозволу отпочне пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката (члан 141);

18) ако Комисију не обавести о промени облика правне форме, назива, седишта или адресе, или не приложи доказ да испуњава услове техничке опремљености (члан 142);

19) ако његова изложеност ризику према једном лицу, односно према више повезаних лица премашује висину од 25% његовог капитала (члан 147. став 1);

20) ако одмах не обавести Комисију да је прешло највећу дозвољену изложеност због разлога наведених у члану 147. став 3. овог закона;

21) ако укупан износ свих великих изложености ризику премашује 800% висине његовог капитала (члан 148. став 2);

22) ако резерве за опште ризике у билансу успеха не прикаже одвојено, односно не прикаже одвојено приходе и расходе повезане с повећањем, односно смањењем ових резерви (члан 150);

23) ако не образује посебне резерве с обзиром на посебне ризике који произлазе из појединачних послова, односно врсте послова које обавља (члан 151);

24) ако не утврди и не спроводи политику уредног управљања ликвидношћу (члан 152);

25) ако одмах не обавести Комисију о немогућности измирења доспеле новчане обавезе (члан 154);

26) ако месечно не израчунава и не прописује податке из члана 155. овог закона и не доставља Комисији месечне извештаје у складу са чланом 156. овог закона (чл. 155. и 156);

27) ако управа друштва не поступи на начин и у року из члана 159. овог закона;

28) ако у свом пословању не поштује начело равноправности клијената (члан 161. став 1);

29) ако клијентима не омогући увид у правила пословања и правилник о тарифи (члан 161. став 3);

30) ако обавља послове са хартијама од вредности којима се угрожава стабилност организованог тржишта (члан 161. став 6);

31) ако своје интересе ставља испред интереса клијената, или клијента не упозна са могућим сукобима његовог интереса са интересима брокерско-дилерског друштва или интересима других клијената (члан 162. ст. 1. и 2);

32) ако не закључи писмени уговор с клијентом на начин утврђен чланом 163. овог закона;

33) ако не поступа у складу с чланом 164. овог закона;

34) ако не одбије пријем налога у складу са чланом 165. овог закона;

35) ако најкасније наредног радног дана од дана закључења куповине, односно продаје хартија од вредности клијента не обавести о сваком послу који је закључен по налогу тог клијента (члан 166. став 1);

36) ако не поступа у складу са чланом 167. овог закона;

37) ако уговор о вођењу рачуна хартија од вредности са клијентом не закључи и рачун хартија од вредности клијента не води на начин утврђен чланом 168. овог закона;

38) ако о управљању хартијама од вредности са клијентом не закључи уговор у складу са чланом 169. овог закона;

39) ако Комисији не доставља акте ни податке у складу са чланом 171. овог закона;

40) ако службеном лицу Комисије не омогући да изврши надзор над законитошћу његовог пословања на начин утврђен чланом 172. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице брокерско-дилерског друштва или овлашћене банке новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 251.

Новчаном казном од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ банка која обавља послове кастоди банке:

1) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани манипулације (члан 117);

2) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани ширења неистинитих информација (члан 119);

3) ако не поступа у складу са чланом 181. став 3. овог закона;

4) ако не води посебну евиденцију о хартијама од вредности и лицима у чије име отвара и води рачуне хартија од вредности (члан 181. став 4);

5) ако се у организационом делу који обавља делатност кастоди банке обављају делатности брокерско-дилерског друштва (члан 181. став 6);

6) ако хартије од вредности које се воде на кастоди рачуну користи без налога клијента или мимо тог налога (члан 181. став 8);

7) ако на захтев клијента не изда обавештење о стању средстава на његовом кастоди рачуну у року од три дана од дана поднетог захтева (члан 181. став 9);

8) ако без сагласности Комисије донесе одлуку о именовању лица које руководи пословима кастоди банке (члан 182. став 2);

9) ако на правила пословања са хартијама од вредности не прибави сагласност Комисије (члан 183. став 1);

10) ако уговор са клијентом не закључи у писменој форми (члан 183. став 4);

11) ако са обављањем делатности кастоди банке за коју је добила дозволу отпочне пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката (члан 184);

12) ако Комисији не доставља извештаје о пословању кастоди банке (члан 184);

13) ако службеном лицу Комисије не омогући да изврши надзор над пословањем (члан 184).

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице банке која обавља послове кастоди банке новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 252.

Новчаном казном од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ организатор тржишта:

1) ако хартије од вредности које испуњавају услове за трговину на организованом тржишту не прими на ванберзанско тржиште у року прописаном чланом 49. став 7. овог закона;

2) ако хартије од вредности које не испуњавају услове за пријем на листинг берзанског тржишта не укључи по захтеву издаваоца на ванберзанско тржиште у складу са чланом 49. став 9. овог закона;

3) ако о пријему хартија од вредности на организовано тржиште не обавести Комисију (члан 49. став 10);

4) ако не обавести Комисију у складу са чланом 77. став 8. овог закона;

5) ако не достави податке Комисији у складу чланом 77. став 10. овог закона;

6) ако поступа супротно одредби члана 79. овог закона;

7) ако у року од 30 дана од дана пријема решења Комисије о давању дозволе за рад и решења о давању сагласности на одлуку о избору, односно именовању члана управе организатора тржишта не поднесе пријаву за упис у регистар привредних субјеката (члан 83. став 2);

8) ако са обављањем делатности за коју је добио дозволу за рад отпочне пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката (члан 83. став 4);

9) ако за члана управе организатора тржишта изабере или именује лице без претходне сагласности Комисије (члан 85);

10) ако за члана управе организатора тржишта именује лице које је запослени код организатора тржишта, брокерско-дилерског друштва, банке или издаваоца хартија од вредности чијим се хартијама од вредности тргује на том организованом тржишту (члан 91);

11) ако на измену оснивачког акта, статута, правила пословања, правилника о листингу и котацији или правилника о тарифи организатора тржишта не прибави претходну сагласност Комисије (члан 94);

12) ако Комисију не обавести о промени назива, седишта или адресе организатора тржишта (члан 95);

13) ако не поступи на начин и у року који су утврђени чланом 96. став 7. овог закона;

14) ако повреди принцип равноправности супротно члану 97. овог закона;

15) ако не обавести Комисију о предузетим мерама у складу са чланом 98. став 3. овог закона;

16) ако поступа противно одредбама овог закона о предузимању истих мера у надзору према свим члановима берзе (члан 98. став 4);

17) ако информациони систем не организује у складу са чланом 99. овог закона;

18) ако за члана арбитраже именује члана управе берзе (члан 100. став 3);

19) ако хартије од вредности које испуњавају услове за пријем на листинг не прими на берзанско тржиште (члан 101. став 3);

20) ако не поступи на начин и у року из члана 101. став 4. овог закона;

21) ако не утврђује курсну листу хартија од вредности којима се тргује на берзи, односно ванберзанском тржишту и не доставља је свакога дана Комисији (члан 105);

22) ако не објављује курсну листу на начин утврђен чланом 105. став 4. овог закона;

23) ако хартије од вредности одређеног издаваоца не искључи са берзанског, односно ванберзанског тржишта под условима из члана 107. овог закона;

24) ако не поступи на начин и у року предвиђеном чланом 108. став 2. овог закона;

25) ако Комисији не омогући да изврши надзор над пословањем организатора тржишта (члан 109);

26) ако Комисији не доставља податке и извештаје у складу са чланом 116. овог закона;

27) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани манипулације (члан 117);

28) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани ширења неистинитих информација (члан 119);

29) ако поступа противно одредбама овог закона о укључивању, односно искључивању са ванберзанског тржишта (члан 262. ст. 4. и 6).

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице организатора тржишта новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 253.

Новчаном казном од од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ Централни регистар:

1) ако о извршеном упису хартија од вредности не обавести издаваоца и организатора тржишта у року предвиђеном чланом 49. став 5. овог закона;

2) ако не изврши клиринг и салдирање краткорочних хартија од вредности и јавно не објављује прописане податке (члан 53. ст. 10. и 13);

3) ако не достави податке Комисији у складу чланом 77. став 8. овог закона;

4) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани манипулације (члан 117);

5) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани ширења неистинитих информација (члан 119);

6) ако обавља друге послове осим послова из члана 187. овог закона;

7) ако Комисији не достави извод из уписа у регистар привредних субјеката у року прописаном чланом 189. став 2. овог закона;

8) ако не поступи на начин и у року који су утврђени чланом 204. став 3. овог закона;

9) ако Комисију не обавести о налазима контроле (члан 207. став 3);

10) ако не заштити информациони систем и податке којима располаже у складу са чланом 211. овог закона;

11) ако не омогући увид у базу података, односно изда извод са подацима на начин прописан чланом 211. ставом 5. овог закона;

12) ако без сагласности Комисије донесе опште акте из члана 200. или ако измени акте прописане чланом 200. овог закона или ако не прибави претходну сагласност Комисије из члана 213. овог закона (чл. 200. и 213);

13) ако Комисији не омогући да изврши надзор над пословањем Централног регистра (члан 214);

14) ако Комисији не доставља извештаје о пословању и не објављује годишњи извештај о пословању у складу са актом Комисије (члан 216);

15) ако не обавести издаваоца и организатора тржишта у складу са одредбама члана 261. став 11. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ одговорно лице Централног регистра новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Члан 254.

Новчаном казном од од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице:

1) ако ван организованог тржишта тргује дужничким хартијама од вредности са лицима која нису предвиђена чланом 62. став 1. овог закона;

2) ако о закљученом уговору о продаји хартија од вредности ван организованог тржишта одмах не обавести организатора тржишта (члан 62. став 5);

3) ако о располагању и стицању акција не обавести издаваоца, Комисију и орган надлежан за спречавање монопола на начин и у року из члана 68. став 1. овог закона;

4) ако Комисији не достави на њен захтев списак лица у складу са одредбама члана 72. став 2. овог закона;

5) ако редовно не обнављају податке из списка лица и не чувају га у складу са одредбама члана 72. став 4. овог закона;

6) ако не упозна лица са списка са обавезом чувања привилегованих информација у складу са одредбама члана 72. став 5. овог закона;

7) ако делатност организовања трговине хартијама од вредности и финансијским дериватима обавља без дозволе за рад берзе, односно дозволе за рад организатора ванберзанског тржишта (члан 76. став 4);

8) ако у правном промету користи назив берза или организатор ванберзанског тржишта противно члану 84. овог закона;

9) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани манипулације (члан 117);

10) ако поступа противно одредбама овог закона о забрани ширења неистинитих информација (члан 119);

11) ако делатности брокерско-дилерског друштва обавља без дозволе за обављање тих делатности (члан 123. став 3);

12) ако у правном промету називе брокерско-дилерско друштво, брокер, инвестициони саветник или портфолио менаџер или речи изведеног значења користи противно члану 124. овог закона;

13) ако делатност кастоди банке обавља без дозволе за обављање те делатности (члан 180. став 1);

14) ако у правном промету назив кастоди банка користи противно члану 182. став 5. овог закона;

15) ако супротно одредбама овог закона обавља послове из члана 187. овог закона;

16) ако Комисији не омогући да изврши надзор над пословањем (члан 220. став 1. тачка 6).

За радње из става 1. овог члана за привредни преступ казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 255.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице за радње из члана 254. овог закона.

Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник за радње из члана 254. овог закона.

Члан 256.

Новчаном казном у висини од 10% до 100% висине укупне номиналне, односно укупне књиговодствене вредности хартија од вредности, казниће се:

1) издавалац који не дематеријализује хартије од вредности у року прописаном чланом 261. став 1. овог закона;

2) правна лица из члана 261. став 7. овог закона која не доставе Централном регистру податке из књига или регистара акција и других хартија од вредности која воде за друга лица и не поднесу захтев за упис тих хартија од вредности у тај регистар у року прописаном чланом 261. став 7. овог закона;

3) акционарско друштво које не достави Централном регистру податке из књиге акционара и не поднесе захтев за упис тих акција у тај регистар у року прописаном чланом 261. став 8. овог закона;

4) издавалац дужничких хартија од вредности који не достави Централном регистру податке о законитим имаоцима и хартијама од вредности у њиховом власништву и не поднесу захтев за упис тих хартија од вредности у тај регистар у року прописаном чланом 261. ставом 9. овог закона;

5) издавалац који не поднесе организатору тржишта захтев за укључивање хартија од вредности на организовано тржиште у року прописаном чланом 261. став 13. овог закона;

6) издавалац акција издатих до дана почетка примене овог закона који не поступи на начин и у року прописаним чланом 262. став 2. овог закона;

7) акционарска друштва која не ускладе своје пословање у року прописаном чланом 262. став 3. овог закона.

За радње из става 1. овог члана за привредни преступ казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредни преступ из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

XVII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 257.

Комисија за хартије од вредности која обавља послове у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05) наставља да обавља послове у складу са овим законом.

Комисија је дужна да се организује и своје опште акте усклади са овим законом у року од пет месеци од дана његовог ступања на снагу, а до доношења тих аката на одговарајући начин примењиваће се акти донети на основу Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05).

Дозволе, решења, мере и друге одлуке које је донела Комисија у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05), даном ступања на снагу овог закона остају на снази.

Поступци који су пред Комисијом започети до дана почетка примене овог закона, окончаће се у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05).

Чланови Комисије изабрани у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона настављају да врше своју функцију до избора нових чланова, који ће бити извршен најкасније до 30. септембра 2006. године.

Уколико у року из става 5. овог члана Народна скупштина не изабере нове чланове Комисије, постојећи чланови Комисије настављају да врше своју функцију до избора нових чланова, са овлашћењима утврђеним овим законом.

Приликом првог избора председника и чланова Комисије у смислу ст. 5. и 6. овог члана, председник се бира на пет година, један члан на четири године, један члан на три године, један члан на две године и један члан на једну годину.

Ако председнику, односно члану Комисије престане функција пре истека мандата, нови председник, односно члан Комисије бира се на период до истека мандата председника, односно члана коме је функција престала.

Члан 258.

Брокерско-дилерска друштва основана до дана ступања на снагу овог закона настављају да раде у складу са овим законом и дужна су да се организују и да свој правни статус, опште акте и пословање ускладе са овим законом најкасније у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Физичка и правна лица која су до дана ступања на снагу овог закона стекла акције, односно уделе у брокерско-дилерском друштву немају обавезу усклађивања са одредбама овог закона које се односе на стицање квалификованог учешћа.

Лица из става 2. овог члана у случају даљег стицања акција брокерско-дилерског друштва дужна су да поступају у складу са одредбама овог закона које се односе на стицање квалификованог учешћа.

Члан 259.

Централни регистар који је основан Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05) наставља да ради у складу са прописима по којима је основан и дужан је да се организује и своје опште акте и пословање усклади са овим законом најкасније у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Решења, мере и друге одлуке које је донео Централни регистар у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05), даном ступања на снагу овог закона остају на снази.

Члан 260.

Берза која је пословала у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05) наставља да ради у складу са овим законом и дужна је да се организује и своје опште акте и пословање усклади са овим законом најкасније у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Берза је дужна да висину основног капитала усклади са одредбом члана 80. овог закона у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Берза која је пословала у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05) дужна је да организује ванберзанско тржиште у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, а у складу са одредбама које регулишу ванберзанско тржиште.

Приликом усклађивања из става 3. овог члана берза нема обавезу уплаћивања додатног основног капитала за организатора ванберзанског тржишта прописаног чланом 113. овог закона.

На основу документације коју берза подноси у складу са ставом 3. овог члана, Комисија ће берзи издати дозволу за рад организатора ванберзанског тржишта.

Комисија ће берзи издати дозволу за рад организатора ванберзанског тржишта у року који не сме бити дужи од 15 дана од дана подношења захтева из става 6. овог члана.

Берзи која не поступи на начин прописан у одредбама ст. 1. и 2. овог члана, Комисија ће одузети дозволу за рад и покренуће поступак њене ликвидације.

Решења, мере и друге одлуке које је донела берза у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05), даном ступања на снагу овог закона остају на снази.

Акционари који су до дана ступања на снагу овог закона стекли акције берзе, немају обавезу усклађивања са одредбама овог закона које се односе на стицање квалификованог учешћа.

Лица из става 9. овог члана у случају даљег стицања акција берзе дужна су да поступају у складу са одредбама овог закона које се односе на стицање квалификованог учешћа.

Члан 261.

Материјализоване хартије од вредности издате до дана ступања на снагу овог закона, издавалац је дужан да дематеријализује најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, а издате

материјализоване хартије, односно потврде које се дематеријализују дужан је да поништи и огласи неважећим.

Одлуку о дематеријализацији хартија од вредности доноси надлежни орган у правном лицу - издаваоцу и доставља је Централном регистру преко члана Централног регистра.

Одлуку из става 2. овог члана издавалац је дужан да објави најкасније у року од 15 дана од дана њеног доношења, и то у најмање два дневна листа која се дистрибуирају на целој територији Републике.

Одлуком из става 2. овог члана издавалац је дужан да све имаоце материјализованих хартија од вредности позове да те хартије предају Централном регистру - ради замене за дематеријализоване хартије од вредности и да утврди рок за ту замену, који не може бити краћи од 30, ни дужи од 90 дана од дана објављивања те одлуке.

Даном објављивања одлуке из става 2. овог члана, хартије од вредности на које се одлука односи престају да важе као хартије од вредности и стичу својство легитимационих исправа за остваривање права на замену.

Ближи поступак замене материјализованих хартија од вредности за дематеријализоване хартије од вредности утврђује Централни регистар у правилима пословања.

Правна лица која воде књиге или регистре акција и других хартија од вредности за рачун других лица дужна су да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона доставе Централном регистру податке из тих књига, односно регистара који се односе на законите имаоце и хартије од вредности у њиховом власништву које су издате, а које нису повучене, односно којима није истекао рок доспећа и да поднесу захтев за упис тих хартија од вредности у тај регистар.

Акционарска друштва су дужна да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона доставе Централном регистру податке из књиге акционара и да поднесу захтев за упис акција које су издате, а нису повучене, у тај регистар.

Издаваоци дужничких хартија од вредности дужни су да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, доставе Централном регистру податке који се односе на законите имаоце и хартије од вредности у њиховом власништву које су издате, а које нису повучене, односно којима није истекао рок доспећа, као и да поднесу захтев за упис тих хартија од вредности у тај регистар.

Захтев из ст. 8. и 9. овог члана издавалац подноси преко брокерско-дилерског друштва или овлашћене банке.

Централни регистар је дужан да, по извршеном упису у регистар, а на основу захтева из ст. 7 - 9. овог члана обавести издаваоца и организатора тржишта на начин прописан у одредбама члана 49. овог закона.

Ближе услове, начин и форму достављања захтева и података из овог члана прописује Централни регистар.

У року од три дана од пријема обавештења од Централног регистра о извршеном упису хартија од вредности, издавалац хартија од вредности из ст. 7 - 9. овог члана је дужан да организатору тржишта поднесе захтев за укључивање тих хартија од вредности на организовано тржиште.

Члан 262.

Издаваоци који су хартије од вредности издали до дана ступања на снагу овог закона, извршиће обавезе из тих хартија у складу са одлуком о њиховом издавању.

Акције које су издате до дана почетка примене Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05), као и акције отворених акционарских друштава издатих јавном понудом у складу са Законом о привредним друштвима ("Службени гласник РС", број 125/04) и Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05) сматрају се акцијама издатим јавном понудом и издаваоци тих акција су дужни да их укључе на организовано тржиште у року од три месеца од дана почетка примене овог закона.

Акционарско друштво које је издало акције из става 2. овог члана дужно је да своје пословање усклади са овим законом три месеца од дана почетка примене овог закона.

Власничким хартијама од вредности за које издавалац није поднео захтев за укључење на организовано тржиште, тргује се на једном ванберзанском тржишту, на које се укључују на захтев законитог имаоца.

Законити ималац из става 4. овог члана уз захтев за укључење на ванберзанско тржиште дужан је да достави извод из Централног регистра са подацима о власништву на тим хартијама од вредности.

У случају да издавалац власничких хартија од вредности из става 4. овог члана укључи ове хартије од вредности на организовано тржиште, организатор ванберзанског тржишта из става 4. овог члана је дужан да их искључи са ванберзанског тржишта.

Члан 263.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени лист СРЈ", број 65/02 и "Службени гласник РС", бр. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 и 101/05).

Члан 264.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењиваће се после истека шест месеци од дана његовог ступања на снагу.